

III. Ulusal Deprem Mühendisliği

Konferansı Yapıldı

Üçüncü Ulusal Deprem Mühendisliği Konferansı 27-31 Mart 1995 tarihleri arasında İTÜ Ayazağa Kampüsü'ndeki Kültür ve Sanat Birliği Büyük Salonu'nda yapıldı. Sayfa 2

MÜHENDİSLİK VE MİMARLIKTA ÖLÇÜ

1988'den 1995'e

Boğaziçi Planları

Boğaziçi'ni yağmaya açan 1988 onaylı imar planları Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi'nin açtığı davada Yargı Kararıyla iptal edildi. Sayfa 8

YIL: 6 • SAYI: 44 • MAYIS 1995 • AYLIK MESLEKİ GAZETEDİR

7.500.- TL.

Ulusla rol aldığımız; Çağdaş Trajedi "Trafik Terörü"nde Kurban Bayramı seansında yine görkemli bir oyun sergiledik.

Ülkemiz gelişmişliğini en iyi bir biçimde yansıtan trafik sorununa yetkili ve sorumluların vurdumduymaz yaklaşımlarının yanı sıra insanımızın da duyarsızlığı eklenince; Can Pazarı'na dönen karayollarımızda akan kanlar yine acılı gözyaşları ile yıkandı.

Makina Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi'nin düzenlediği, daha duyuru afişlerinin bile duvardan inmediği "II. Ulusal Trafikte Güvenlik ve Çağdaş Uygulamalar Sempozyumu"nda konunun önemli bir kez daha tüm ayrıntıları ile ele alınıp sonuca çözüm yollarının tartışıldığı bu platforma basın büyük bir bölümünün ve yetkililerin ilgisiz kalması Sempozyum katılanlarını kaygılandırmıştır.

Kurban Bayramı öncesi yapılan bu sempozyum esnasında, bayram dolayısıyla karayollarımızda artacak yoğun taşıt trafiğinden ve beklenen olumsuzluklar da göz önünde bulundurularak Sempozyum Düzenleme Kurulu adına kamuoyuna basın aracılığı ile bir uyarı mesajı

Tüm Uyarılarımıza Rağmen

Trafik Yine Can Aldı

yollanmıştır. Basının ve yetkililerin görmezden ve duymazdan geldiği bu uyarılara kamuoyu da duyarsız kalınca beklenen süreç yaşanmıştır.

Bayram sevinci acıya döndü:
203 kaza, 229 ölü

TMMOB yöneticilerinin bayram süresince ülke karayollarındaki taşıt trafiğinin saha gözlemciliğini yaptığı bu süreçte konunun taraflarca önemsenmediği, tüm uyarıların fayda etmediği değerlendirilmiştir.

TMMOB birimlerinin yöneticileri; 21. yüzyıla girenken ülkemiz adına kara bir leke olan bu olumsuzluk nedeni ile yitirilen canlara, zamana, emeğe, doğa varlıklarına artık yeter demektedirler.

TBMM'ye geldiği ilk günlerde süratle komisyonları geçen yasa ta-

sarısı, yasalaşmanın son durağı olan Plan ve Bütçe Komisyonu'nda 8 aydır, çıkar çevrelerinin etkinlikleri ve hükümetin ilgisizliği nedeniyle beklemektedir. Yasa tasarısında, trafik kazalarına karşı otobüs firmalarının medya aracılığı ile teşhir edilmesi, ticari taşıtlarla yolcu taşımacılığı yapacakların "ticari taşıt sertifikası" alma zorunluluğu getirmesi, ölüme neden olan sürücülerin belgelerinin süresiz geri alınması, belgelerin 4 yılda bir değiştirilmesi gibi kamu yararına olan maddeleri hükme bağlaması nedeniyle otobüs firmaları, özel sürücü kursları ve şoför demeklerinin kulis yapmaları sonucunda tasarının yasalaşması bugüne kadar engellenmiştir.

Senaryosunun hazırlandığı ve başrol oyuncularının da bulunduğu TBMM'nin ilgisizliğine rağmen bu tra-

jedinin değişmesi için tüm üyelerini bu konuya daha duyarlı ve aktif olmaya çağırarak TMMOB yöneticileri sorunun ısrarlı takipçisi olacaklarını belirtmektedirler.

28-30 Nisan tarihlerinde gerçekleştirilen II. Ulusal Trafikte Güvenlik ve Çağdaş Uygulamalar Sempozyumu'nun son günü, Sempozyum Düzenleme Kurulu Başkanı İbrahim Belentioğlu tarafından yapılan Basın Açıklamasını tam metin olarak yayınlıyoruz:

Ülke ve toplum sorunlarının ön sıralarında yer alan "Trafik Terörü"ne kayıtsız kalmayan Makina Mühendisleri Odamız bu çok önemli sorunun çözüm yollarını bilimsel platformlarda tartışıp trafikte güvenliği artırıcı önlemlerin bir an

önce yaşama geçirilmesine katkıda bulunmak amacı ile çalışmalarına özenle devam etmektedir.

Şu an ikincisini yapmak olduğumuz "Trafikte Güvenlik ve Çağdaş Uygulamalar Sempozyumu" sonuçlarını açıklamadan önce yaklaşmakta olan Kurban Bayramı tatili nedeni ile artacak taşıt trafiğinin olası olumsuzluklarına karşı alınması gereken önlemler konusunda bazı hatırlatmalar yapma zorunluluğunu görüldü.

Makina Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi'nin yakın tarihte yaptığı yurt genelinde bir araştırmaya göre diğer günlerle oranla % 10 artan kaza sayısında ölüm ve yaralanmalar % 30-35 oranlarında artmaktadır.

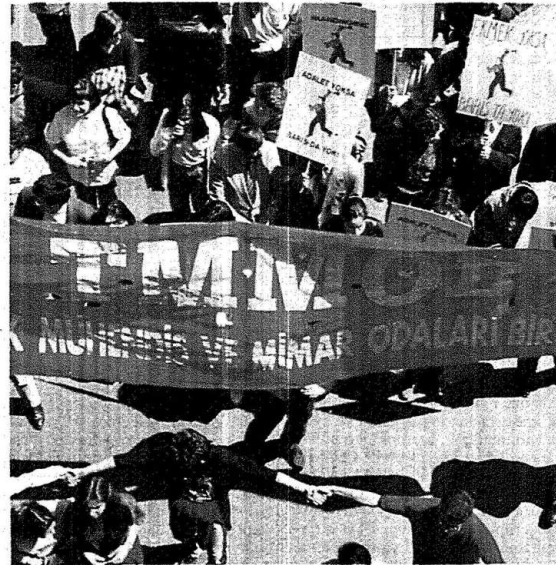
Devamı 7. Sayfada

İşçi Sınıfının Uluslararası Birlik, Dayanışma ve Mücadele Günü

1 Mayıs 1995 İşçi Bayramı rengarenk pankartları ve dövizleriyle, kadın, erkek, genç, yaşlı katılımıyla kutlandı. Çoşku doruktaydı. Her geçen gün hakları daha fazla gaspedilen, sesleri kısılmaya çalışılan emekçiler, alanlarda "eşitlik", "özgürlük" ve "demokrasi" için biraraya geldiler.

"1 Mayıs İşçi Bayramı" Ç o ş k u y l a K u t l a n d ı

katılım Kadıköy Meydanı'ndaki mitingde gerçekleşti. Demokrasi Platformu tarafından organize edilen miting için sabah erken saatlerde Söğütözü'nde toplanmaya başlayan emekçiler 11.00'de Kadıköy'e doğru pankartlar ve sloganlarla yürüyüşe başladılar. Sendikalar, meslek örgütleri, siyasi partiler, siyasi dergiler ve her kesimden demeklerin katılımıyla çok renkli ve coşkulu bir katılım oldu. Grevdeki işçiler, sendika hakkı isteyen memurlar, gerici eğitime hayır diyen öğretmen ve öğrenciler, yazarların henüz sarımsı Gaziosmanpaşa halkı, geçekodu halkı, düşüncelerini özgürce açıklamak isteyen siyasi dergiler, Sivas Katliamı'nın acısını unutmayan yazarlar,

ozanlar, gerici hukuk sistemine karşı çıkan hukukçular ve daha birçok kesimden katılım vardı. Herkesin ortak talebi "özgürlük, barış ve demokrasi" idi.

Miting alanında korteji Ruhi Su, Dostlar Korusu türkülerıyla karşıladı. Daha sonra Ferhat Tunç sahneye çıktı. Mitingde ilk konuşmayı Türk-İş Genel Başkanı Bayram Meral yaptı. Konuşması boyunca yuhalanan Meral, "Hükümetin emeklilik yasa tasarısını geri çekmemesi halinde Ankara'ya yürüme" öne-

risinde bulundu. İkinci konuşmacı DISK Genel Başkanı Rıdvan Budak konuşmasında, Türkiye'de insanların ellerinden haklarının alındığını, tenlerine ve inançlarına göre düşman edilmek istendiklerini, işçilerin hiçbir zaman devlet yönetiminde ve karar mekanizmasında yer almadığını söyledi. Daha sonraki konuşmacılar Kamu Çalışanları Sendikaları Konfederasyonu Kuruluna Yıldırım Koç ve Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, aynı zamanda İnsan Hakları Vakfı

Başkanı Yavuz Önen, hak gasplarına ve ülkemizde yaşanan insan hakları ihallerine karşı duracaklarını özgür ve demokratik bir Türkiye mücadelesi verdiklerini söylediler. Miting saat 13.30'da bittiği halde kortej alana gelmeye devam ediyordu.

Söğütözü'nden Kadıköy'e kadar olan yürüyüş ve miting esnasında emekçiler, "Mezarda emekliliğe hayır!", "Düşünce özgürlüğü için omuz omuza!", "Özales halkların kardeşliği!", "Ezelleştirmeye hayır!", "Yaşasın 1 Mayıs", "İşçi, memur elele genel greve!", "Gerici eğitime hayır!" ve daha onlarca sloganla ortalığı cınlattılar.

Ülkemizde halen 1 Mayıs İşçi Bayramı'nın, yasal bayram olmaması emekçilerin demokrasi taleplerindeki haklılığını gösteren uygulamalardan sadece bir tanesi. 1 Mayıs 1977'da 37 kişinin katledilmesiyle sonuçlanan kutlamaların bahane edilmesi sadece acizlik olarak düşünülebilir. 37 kişinin katillerinin bulunmaması olmasa da devletin 1 Mayıs'ı terör günü gibi göstermesine kaynaklık etmekte. Fakat katillerin bulunması sorumluluğunu yerine getirmeyen iktidarlar, emekçilerin 1 Mayıs'a sahip çıkmalarına ve özgürlük, bağımsızlık sloganlarıyla kutlamalarına engel olamamakta. 1 Mayıs 1995 rengarenk kutlamasıyla herkese ders verdi. Hiç şüphesiz ülkemiz emekçileri yasal bayramlarında 1 Mayıs Alanı'nda görkemli kutlamalar gerçekleştirecektir.

Habitat 96'ya Doğru

Mimarlar Odası
İstanbul Büyükkent Şubesi

1996 Haziran'ında İstanbul'da toplanacak olan HABİTAT - II Konferansı için sivil toplum kuruluşlarının hazırlık çalışmaları giderek yoğunlaşıyor.

Devamı 3. Sayfada

BAŞYAZI

Ülkemizin kimin tarafından yönetildiği sürekli tartışılmalıdır. İster sosyal demokrat, ister muhafazakar, ister islamcı, isterse de milliyetçi parti ya da partiler hükümette bulunsunlar, ülkemizde bir tek iktidar odağı olmuştur. Bu iktidar odağında ise istisnasız sürekli geçen bir tek kurum bulunmaktadır. IMF. İktidardaki siyasal partilerin de bir tek rolü olduğu anlaşılmıştır. IMF'ye EVET demek.

Uluslararası Para Fonu denilen bu kurum ülkemizin başına musallat edenler, artık bu kurumun sözünden çıkamaz durumdadır. Bu IMF'nin zoruyla siyasal iktidarın çalışanlara attığı en son ve büyük kazık ise emeklilik yaşınnın 60'a yükseltilmesi olmuştur. Bunun anlamı şudur. Devlet, tüm toplanan vergilerin zaten % 60'ını ödeyen çalışanların, ayrıca yaşlanınca Devletin geri almak üzere ödediği primlerin üstüne oturmak istemektedir. Yani aslında çalışanların olan paraya, Türkiye'de ortalama ölüm yaşı olan 60 yaşında emeklilik numarasıyla, vurgunculara aktarılacak üzere el konacaktır.

Devamı 7. Sayfada

Yeni Yayın Döneminde, Yeni Sorumluluklar...

Yücel Gürsel
Mimarlar Odası
İstanbul Büyükkent Şubesi

Yaklaşık üç yıl aradan sonra ÖLÇÜ yeniden çıkıyor. 1 Eylül 1987'de ilk sayısı çıkan ÖLÇÜ, ağırlık olarak 1987 ve 1988 yıllarında, toplumsal muhalefetin ve basın, baskı ve kontrol altında olduğu bir dönemde, mühendis ve mimarların bilgi ve eylem birliğine dayalı, Türkiye'nin ve İstanbul'un sorunlarına sahip çıkan, örgütlü muhalefetin sözcüsü oldu.

ÖLÇÜ'nün yayınlanma periyodlarına bakıldığında 26 Mart 1989 yerel seçimlerinin ve 20 Ekim 1991 erken genel seçiminin ardından oluşan, yerel ve merkezî yönetimdeki iktidar değişikliklerinin, ÖLÇÜ'nün yayınlanmasının aksadığı ve giderek durduğu bir durumdur. DYP-SHP koalisyonundan sonra, mühendis ve mimar hareketinde belirgin bir duraklama ve hatta gerileme olduğunu söyleyebiliriz. Oysa mühendis ve mimarların örgütleri, toplumsal gelişimin, bu gelişmeden kopmadan, her zaman bir adım önünde, her zaman daha doğruyu ve iyiyi arayan hükümetler dışı örgütlenmelerdir.

TMMOB yasasının geliştirilmesi doğrultusunda, özelleştirme yasası ve bağlı uygulamalara karşı, mühendis ve mimar hareketinden yeterli ve etkili bir tavır geliştiremiyor.

Tüketiciler yasası, parlamentoda görüşülürken, holding kurmaylarının, parlamentoyu etki ve baskı altında tuttuğu bir dönemde, mühendislik ve mimarlık hareketi adeta tavırsız kalmıştır.

Türkiye'de devlet korumalı sanayi üretimi, batı standartlarına göre, hem kalitesiz hem de pahalıdır.

Bu yüzden tüketicilerin demokratik ve etkin örgütlenmesi, tekelde telaş ve korku yaratır. Otomotivden, beyaz eşyaya, yapı ve konuttan gıdaya üretim süreci içinde etkin bir şekilde yer alan mühendis ve mimarlar kadar hiç bir kesim, tüketim sürecinde toplumun nasıl dolandırıldığını anlatamaz, gösteremez.

Mühendis ve mimarların topluma karşı sorumlulukları, en az üretim sürecinde olduğu kadar, adeta daha da fazla tüketim yani kullanımla sınırlanmıştır.

Kapitalist ekonomi, sermayenin egemenliğini ve tekelci karlılığı, tasarım ve planlama süreci ile üretim sürecini birbirinden kopartarak, sürdürmektedir.

Kapitalist ekonomi, sermayenin egemenliğini ve tekelci karlılığı, tasarım ve planlama süreci ile üretim sürecini birbirinden kopartarak, sürdürmektedir.

Bu süreçlerin birbiri olan ve yalnızca sermaye tarafından kontrol edilen ve yönlendirilen bağlarını açığa çıkarmak, topluma mal etmek, demokratik bir toplum yapısı oluşturmaktır, olmazsa olmaz koşullarından biridir.

Kentlilerin dahil, üretim sürecinin bütün ürünlerinin ve atıklarının yeniden kullanımı, doğal ve kültürel Çevre Sorunlarının temelini teşkil etmektedir ki, bir yazı konusudur.

ÖLÇÜ'yu yeniden yayınlama yürekliğini gösteren arkadaşları kutluyor, başarılar diliyorum. ■

Nezihi Canitez Sempozyumu Yapıldı

Ferhat Özçep
Jeofizik Müh. Odası İst. Şb.

Ülkemizde, jeofizik mühendisliği eğitiminin gelişmesine, çeşitli kamu kuruluşlarımızda ve özel sektörde jeofiziğin kurumsallaşmasına ve özgün bir meslek haline dönüşmesine, çeşitli akademik kuruluşlarda yürütülen çalışmalarla ve araştırmacılar yetiştirilmesinde özveri katkılarla bulunmuş ve yaptığı akademik çalışmalarla ülkemizi yurt dışında başarı ile temsil etmiş Merhum Prof. Dr. Nezihi CANİTEZ anısına Sempozyum, Jeofizik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi ve İ.T.Ü. Maden Fakültesi Jeofizik Mühendisliği Bölümü tarafından ortaklaşa olarak 12-14 Nisan 1995 ta-

rihlerinde İTÜ Maden Fakültesi Konferans Salonlarında gerçekleştirilmiştir.

Sempozyumda Yer Bilimlerinin dört temel disiplini (jeofizik, jeoloji, jeodezi, jeomorfoloji) kapsayacak şekilde bildiriler sunulmuştur. Oturum başkanlarını Arkeojeofizik, Gravit-Mağnetik, Jeotermal, Mühendislik Jeofiziği, Paleomağnetizma, Sismoloji ve sismik uygulamalar gibi Jeofizik konular olmaları yanı sıra, Jeoloji-Jeodezi konuları oluşturdular.

Arkeojeofizik oturumunda, jeofizik mühendisliğinin arkeolojide kazı çalışmalarının planlanması aşamasındaki önemine, hızlı ve tahrip edici olmaması nedeniyle de zaman ve maliyet yönünde tasarruf sağlanacağına ilişkin ülkemizden somut örnekler sunuldu.

Maden yataklarının aranması ve

değerlendirilmesi yönündeki jeofiziğin önemi, gravite ve manyetik yöntemler oturmunda ülkemizin çeşitli bölgelerinden örneklerle MTA ve üniversitelerimizden gelen bildiriler tartışıldı.

Mühendislik Jeofiziği oturumu, jeofiziğin çeşitli mühendislik problemlerine uygulanması üzerine bildirileri kapsıyordu. Jeoteknik araştırmalar ile Su araştırmaları ve özellikle İstanbul özelinde bu araştırmaların önemi örneklerle sunuldu.

Türkiye'nin çeşitli bölgelerindeki volkanlardan alınmış kayaçların incelenmesiyle Yerküre'nin evrimine ve bu paralelde Türkiye'de yer kabuğunun dinamiğine ilişkin sonuçlar paleomağnetizma oturumunda tartışıldı.

Kuşkusuz sempozyumun en önemli oturumlarından birini Sis-

moloji ve sismik uygulamalar oluşturmaktadır. Bu yönde gerek kuramsal ve gerekse uygulamalı örnekler sunuldu. Bu kapsamda İstanbul'da yapılan Mikrobölgeleme çalışmaları, Erzincan Bölgesi'nin, İzmir Bölgesi'nin, deprem riski değerlendirilmeleri sunuldu. Ayrıca İstanbul Boğazi'nin jeofizik araştırmaları incelenen derin yapıları hakkında sonuçlar sunuldu.

Jeoloji ve Jeodezi oturumunda ise, İzmit Körfezi'nin, Ege Bölgesi'nin, Gelibolu Yarımadası'nın tektonik ve yapısal özelliklerine ait araştırmalar sunuldu.

70'in üzerinde bildirinin sunulduğu Sempozyum'da, Bildiriler Jeofizik Mühendisleri Odası yayın organı JE-OFİZİK Dergisi'nin özel bir sayısı olarak basılmıştır. ■

III. Ulusal Deprem Mühendisliği Konferansı Yapıldı

İnşaat Mühendisleri Odası
İstanbul Şubesi

Üçüncü Ulusal Deprem Mühendisliği Konferansı 27-31 Mart 1995 tarihlerinde İTÜ Ayazağa Kampüsündeki Kültür ve Sanat Birliği Büyük Salonu'nda yapıldı. 5 gün süren Konferans'ın ilk dört gününde yapılan 13 teknik oturumda 74 adet bildiri sunuldu. Her oturumda 30 dakikalık bir çağrılı bildiri ile 5 adet de 12 dakikalık sunuş yapıldı. Konferansın üçüncü günü olan 29 Mart Çarşamba günkü sabah oturumunda Kobe Depremi anlatıldı. 31 Mart Cuma günü yapılan özel oturumlarda ise Yeni Türkiye Deprem Bölgeleri Haritası ve Yeni Türkiye Deprem Yönetmeliği Taslağı tartışıldı.

Konferansta sunulan bildiriler arasında Türkçe-İngilizce ve İngilizce-Türkçe tercüme edilerek katılımcılara sunuldu.

Üçüncü Konferans'a ABD, Arnavutluk, Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, İngiltere, İsrail, İtalya, Japonya, Romanya, Rusya ve Ürdün'den uzmanlar katıldı ve bildiri sundular.

Konferans'ın Deprem Mühendisliği Türk Milli Komitesi Başkanı Prof. Dr. Rifat Yazar bir konuşma ile açtı. Daha sonra şubemizin eski başkanı, İTÜ öğretim üyesi ve Avrupa Deprem Mühendisleri Birliği Genel Sekreteri Prof. Dr. Atilla M. Ansal konuşma yaptı. Prof. Ansal konuşmasına depremlerin insan yaşamı ve ülke ekonomisi üzerindeki etkisinin tartışılmasının gereksizliğini vurgulayarak başladı ve son iki yılda dünyada meydana gelen depremleri sıralayarak sürdürdü.

Ansal konuşmasında; "Oldukça sık aralar ile deprem felaketleri yaşanan ülkemizde, bu daldaki uzun yıllardan beri hizmet veren, araştırmalar yapan kamu ve eğitim kurumlarımız, uzmanlıkları uluslararası düzeyde kabul edilen mühendislerimiz ve bilim adamlarımız, konuya önem verdiklerini sık sık dile getiren kamu yöneticilerimiz bulunmasına rağmen bu konularda yeterli bir gelişme olamamaktadır. Üçüncüsünü düzenlemiş olduğumuz bu Ulusal Deprem Mühendisliği konferanslarının ana amaçlarından biri, bu konuları tekrar tekrar gündeme getirmek, hem mühendisleri hem de kamuoyunu bu gelişmeler ışığında bilgilendirmektir.

Ülkemizde ve dünyada meydana gelen depremlerde oluşan yapısal hasar sonucunda bir kere daha ortaya çıkan gerçek, mühendislik yapılarının yeterli derecede güvenli bir şekilde projelendirilmemiş ve inşaat aşamasında gerekli özeni göstermemiş

Konferanstan bir görünüm

Prof. Dr. Atilla M. Ansal'ın Açılış Konuşması

olduğumuzdur. Bu amaçla öncelikle, deprem mühendisliğindeki sürekli gelişmelerin ve oluşan depremlerden alınan derslerin ışığında, bina ve diğer mühendislik yapılarının depreme dayanıklı tasarrımına ilişkin yönetmeliklerin geliştirilmesi ve güncelleştirilmesi gerekmektedir. Depreme dayanıklı tasarım ve yapım konularında daha etkin bir üniversite eğitimi yanında, yaygın bir meslek içi eğitime olan ihtiyaç her geçen gün artmaktadır. Özellikle deprem tehlikesi yüksek olan bölgelerimizde mimari ve yapısal bakımdan doğru sistem seçimleri ile başlayan yetkin proje üretimi ve etkin proje denetimi süreçlerini geliştirmek ve yaşama geçirmek zorundayız. Bütün bunların yanında depremlerde meydana gelebilecek hasarların azaltılabilemesi, bina taşıyıcı sisteminin yapımında kullanılan beton ve çeliğin kalite kontrolü da içeren etkin bir inşaat denetim sisteminin oluşturulması ve tavizsiz olarak uygulanması ile mümkün olabilecektir." dedi. 29 Mart Çarşamba günü sabahı yapılan Kobe Depremi Özel Oturumunda; S. Yasuda, Ömer Aydan, Atilla M. Ansal,

Nuray Aydınoglu ve Semih Tezcan bu depremin kaynak özellikleri, hasara etki eden faktörler, yerel zemin koşulları, önemli hasarlar ve Japonya'da yapılan incelemeleri anlattılar. Bu anlatımlar sırasında çok sayıda slayt gösterildi. Bu oturum konferansın en çok ilgi gören oturumu oldu.

Son gün yapılan oturumda; ODTÜ Öğretim Üyesi Prof. Dr. Polat Gülkan ile Bayındırlık Bakanlığı Deprem Araştırma Dairesi Müdürü

Sinan Gençoglu yeni Türkiye Deprem Bölgeleri Haritası'nı tanıttılar. Daha sonra Prof. Dr. Nuray Aydınoglu, Prof. Dr. Mustafa Erdik, Prof. Dr. Semih Tezcan, Prof. Dr. Tevfik Seno Arda ve Prof. Dr. Kutay Özyayın Yeni Türkiye Deprem Yönetmeliği'nin getirildiği yenilikler ile taslağın hazırlanmasındaki yaklaşımları anlattılar. Öğleden sonra yapılan oturumda ise Prof. Dr. Günay Özmen, Prof. Dr. Faruk Karadoğan ve İnş. Y. Müh. Muzaffer Tunçay Yeni Yönetmelik Taslağına ilişkin bazı irdeleme ve değerlendirmeler yaptılar. Bu özel oturum izleyicilerin de katılması ile yapılan tartışmalar ile sona erdi. Yönetmelik Taslağı ve Yeni Deprem Haritası tanıtım ve tartışmalarının yer aldığı Özel Oturum bantta kaydedildi. Bant çözümleri yapıldıktan sonra şubemiz tüm ilgililere bu tartışmaları iletecektir. İnşaat Mühendisleri Odası yeni Deprem Yönetmeliği ile Haritasının bir an önce yayınlanması için gereken çabayı sürdürecektir ve yeni yönetmeliğin yayınlanmasından sonra da meslektaşlarına uygulanmasına ilişkin esaslarını anlatılmasını için gerekli çalışmayı başlatacaktır. ■

İSTANBUL SU KONGRESİ'95 VE SERGİSİ

21-25 HAZİRAN 1995
THE MARMARA/İSTANBUL

Onsekiz Meslek Örgütü'nün İstanbul Birimleri tarafından 21-25 Haziran 1995 tarihleri arasında The Marmara'da İstanbul Su Kongresi ve Sergisi '95 düzenlenecektir. 21-23 Haziran tarihlerinde yapılacak olan Kongre'de belirlenen ana başlıklar altında İstanbul'da su sağlama yeraltı ve yerüstü su kaynakları ele alınarak

bunların; teknik, sağlık, idari, ekonomik ve yasal çerçevede tartışılması, bu tartışmaların Türkiye ve Dünya su politikaları tartışmalarıyla birleştirilerek somut çözüm önerilerinin ve uygulanabilir yaklaşımların üretilmesi amaçlanmaktadır. Kongre'ye paralel olarak da aynı yerde 21-25 Haziran tarihlerinde sergi düzenlenecektir. ■

Düzenleme Kurulu
•TMMOB Çevre Mühendisleri Odası İstanbul Temsilciliği
•TMMOB Fizik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi
•TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi
•TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi
•TMMOB Jeofizik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi
•TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi
•TMMOB Kimya Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi
•TMMOB Makina Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi

•TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi
•TMMOB Orman Mühendisleri Odası Marmara Şubesi
•TMMOB Petrol Mühendisleri Odası İstanbul Temsilciliği
•TMMOB Şehir Plancıları Odası İstanbul Şubesi
•TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Marmara Şubesi
•İstanbul Barosu
•İstanbul Eczacı Odası
•İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası
•İstanbul Tabip Odası
•İstanbul Veteriner Hekimleri Odası

Habitat 96'ya Doğru

Mimarlar Odası
İstanbul Büyükşehir Şubesi

1996 Haziranında İstanbul'da toplanacak olan HABİTAT- II konferansı için sivil toplum kuruluşlarının hazırlık çalışmaları giderek yoğunlaşıyor.

"Habitat 96'ya Doğru Kent ve Demokrasi Platformu" için çağrı yapan yedi kuruluş, "Yıllardır genelde il-kemiz için, özeldir ise İstanbul'un esenliği için, kentte demokrasiye, kültüre ve çevreye duyarlılık temelinde ve toplum yararına dayalı il-kelerimiz ışığında sürdürdüğümüz

özverili savaşının HABİTAT'96 sürecine de örgütlü olarak katılmasını" amaçladıklarını bildirdiler.

Yapılan açıklamada; "Çünkü HABİTAT zirvesi, temelde gündemi amaçları açısından, hükümetler arası "resmi" bir buluşmanın ötesinde, hükümet dışı kuruluşların "sivil diyalogu" ve buna bağlı gelecek "evrensel bir demokratik söylemin" insanlığa kazandırılması bağlamında büyük önem taşımaktadır. Açık ki böyle bir söylemin güçlenmesine Türkiye ve İstanbul'da yapılacak katkılar, insanlığa karşı yükümlülüklerimizin yanı sıra, ülkemizdeki de-

mokratikleşme ve insan haklarına saygılı, çağdaş bir toplum olma çabalarımıza da güç katacaktır.

Nitekim, kimi uluslararası NGO'ların (hükümet dışı kuruluşlar) Türkiye'deki iç politikalarla yönelik eleştirilerini HABİTAT zirvesinin İstanbul'da yapılmasını engelleme kampanyasına dönüştürme eğilimleri üzerine İstanbul'daki demokratik kuruluşlar olarak Dünya kamuoyuna bir çağrı çıkartılması, ve temelde ülkemizdeki gelişmelerin de insan haklarına duyarlı bir süreçte kavuşabilmesi için, yine HABİTAT'ın İstanbul'da gerçekleşecek bir "dayanışma platformu" olarak değerlendirilmesinin vurgulanması, 3 Nisan 1995 günü İstanbul Mimarlar Odası'ndaki genel toplantıda benimsenerek, bu yönde bir sekreteryaya çalışmasına da başlanması kararlaştırılmıştır" denildi.

Çağrıyı yapan kuruluşlar ise şunlar:

- İMOK (İstanbul Meslek Odaları Koordinatörü, Kurul, TMMOB'ye bağlı Odalar ve Sağlık Meslek Odaları İstanbul Birimleri)
- ÇEKÜL (Çevre ve Kültür Değerlerini Tanıtma ve Koruma Vakfı)
- KONUTBİRLİK (İstanbul ve Marmara Bölgesi Kent Kooperatifleri Birliği)
- T.M.M.O.B. (Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği)
- DİSK (Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu)
- Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi
- Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği

Karaköy Salıpaazarı Turizm Merkezi İçin İdari Dava

Bakanlar Kurulu'nun 15.12.1994 gün ve 94/6345 sayılı kararıyla (R. G. 17.2.1995) "Turizm Merkezi" olarak ilan edilen Karaköy, Tophane, Salıpaazarı rıhtımlarını içine alan bölgenin Turizm Bakanlığı'na planlanabilecek bir alan olmadığı, yapılması gereken planlamınin rekreatif amaçlı ve Kıyı Kanunu hükümleri gözetilerek yapılabileceği, bunun için de İstanbul Metropolitan Nazım Plan ilkerinin esas olduğu gerekçeleriyle Bakanlar Kurulu kararını iptal istemiyle Mimarlar Odası'nca Danıştay'da idari dava açıldı.

Sözü edilen alan, Denizcilik Ban-

kası'nın yönetim binası ve hastane yapısı ile Liman yolcu salonu ve gümrük antrepolarını kapsıyor.

Dava dilekçesinde, Turizm Teşvik Kanunu'nun 7. maddesiyle Turizm Bakanlığınca verilen imar ve planlama yetkisinin, ayrıcalıklı imar koşullarının yaratılmasına neden olduğu, parçacıl yaklaşımlarla doğal ve kentsel çevre koşullarının gözetilmediği, Süremeli Park Otel, Gökkafe, Swiss Otel, Conrad Otel v.b. buna örnek olarak gösteriliyor.

Bugüne değin yapılan ve halen üzerinde çalışılan Metropolitan Nazım Planlar da yolcu limanı için bu bölge dışında bir yer önerilmediği ayrıca belirtiliyor. ■

HABİTAT SÜRECİNDE Değişim Kentlerde Gelişiyor

Jorge Wilhelm
Habitat II Genel Sekreter Yrd.

Bugün burada bulunmak benim için büyük bir onur ve zevk kaynağı; çünkü, mesleki kökenim nedeniyle de, Habitat II ile ilgili planlar, görüşleri, fikirleri böyle bir kurul önünde tartışmak, sizlere bilgi vermek, sizlerin görüşlerini almak benim için gerçekten önem taşıyor. Bugün burada sizinle bazı görüşleri paylaşmak istiyorum.

Her şeyden önce şunu söyleyeyim: Bu öbür Birleşmiş Milletler Konferanslarından farklı bir konferans olacak. Sadece farklı olmak uğruna farklı olmayacak; gerçekten dünya değişikliği için farklı olacak. Dünya değişikliği, özellikle kentsel alanlar ve insan yerleşimleri hızla değişiyor. Bu nedenle bu Konferans farklı olacak.

Pek çok şey değişiyor. İlk olarak para artık eskiden olduğu yerlerde değil. Para yeni kaynaklardan artık Merkez Bankalarından değil; fakslarla telefon hatları aracılığıyla bir ülkeden öbürüne doluşup duruyor.

Hükümetler devletler değişiyor. Artık devletlerin eskiden olduğu gibi yönetmeleri mümkün değil. Siyaset değişiyor: özellikle, iki kutupluluk ortadan kalktı. Dolayısıyla bütün bu değişiklikler bizim de bazı değişiklikler yapmamızı gerektiriyor.

Üretim tarzı da hızla değişmekte. Örneğin, işsizlik artık geçici bir şey değil; yapsal bir gerçek olarak karşımızda duruyor. Üretim yapıları kökten, radikal bir biçimde değişmekte. Dolayısıyla insan yerleşimleri arasındaki ilişkiler, fiziksel

ve ekonomik dünya da "hızla" değişiyor.

Nüfus, yani insan kitleleri de büyük bir hızla ve çok büyük miktarlarda bir yerden öbürüne hareket ediyor. Savaşlar ve diğer nedenlerden ötürü büyük nüfus hareketleri tanık oluyoruz. Bunlar sadece yatay hareketler değil, dikey hareketler de söz konusu. İnsanların ekonomik ve sosyal tabakalaşma içinde de hızla hareket edebildiğini görüyoruz.

Bir geçiş döneminde yaşıyoruz. Bu dönem hem riskler, hem de fırsatlarla dolu. Değişmeler özellikle kentlerde gerçekleşmekte. Kentler hem olumsuzlukların hem de olumlulukların kaynağı olarak görülebilir. Olumsuz gelişmeler kentlerde olumlu yönleri kanallanabilir, dönüştürülebilir. Kentler yeniden uygarlığın kaynağı olabilir. Bugün olumsuzluk kaynağı olarak görülen kentler, gelecekte eğer gerekli adımlar atılırsa yeni umutların kaynağı olabilir.

İstanbul Konferansı bir dizi Birleşmiş Milletler toplantısının sonuncusu olacak. Çevre sorunlarının, toplumsal kalkınma sorunlarının, ekonomik sorunların ve getirilen çözümlerin bir araya getirildiği, birleştirildiği bir konferans olacak. İşte İstanbul Konferansı'nın önemi de buradan kaynaklanmaktadır.

Habitat II şu açıdan da öteki Birleşmiş Milletler konferanslarından farklı: Habitat II bir ortaklıklar, işbirlikleri konferansları olacak. Her şeyden önce, UNIDO, UNDP, UNICEF gibi diğer Birleşmiş Milletler kuruluşları Habitat II'ye etkin bir biçimde katılacak. Bunlar Habitat II ile ilgili çeşitli seminerler, kolokyumlar, toplantılar düzenliyorlar ve bütün bunların sonuçları Habitat II Konferansı'na gelecek.

Bir başka açıdan da Habitat II bir ortaklıklar, inisiyatifler konferansı olacak. Kentel yaşamı sadece merkezi hükümetleri ilgilendiren bir alan değil. Kentlerde yaşayan çok farklı toplum kesimlerini, çok farklı kuruluşları da bu sürecin içine çekmek istiyoruz. Dolayısıyla bütün bu farklı sektörleri bir araya getiren bir süreç Habitat II.

Bu Konferans'ın sonunda yalnızca ilkeleri, yükümlülükleri içeren bir küresel eylem planı ortaya çıkmayacak; ayrıca bazı uygulamaya dönük araçlar da ortaya konacak. Bunların arasında bir küresel kent gözlemevi kurulması geliyor. Bu gözlemevi kentsel alanlardaki gelişmeleri gözleyerek alınması gereken önlemleri ortaya koyacak.

İkinci olarak, en iyi uygulamaların bir araya getirileceği bir elektronik katalog hazırlanması var.

Üçüncü olarak, ulusal ve uluslararası bankaların kurallarını ve kriterlerini değişen kentsel koşullara göre yeniden uyarlamalarını sağlamak istiyoruz. Dolayısıyla, fonlarını bu amaçla yeniden yönlendirmelerini sağlamaya çalışacağız.

Son olarak, bütün ülkeler uzun vadeli planlar hazırlamakla birlikte, aynı zamanda ilk aşamada beş yıllık bir eylem planı hazırlayacak ve beş yıllık yükümlülük altına girecekler. Böylece Konferans'ta sadece konuşmak değil, yapmaktaki kararlı olduğumuzu da göstermek istiyoruz.

Şimde de sizlere uluslararası hazırlık çalışmalarında bir kaç şey söylemek istiyorum. 1995 Bizim için bir öğrenme yılı olacak. Habitat II sekreteryası, dünyada yapılmakta olan pek çok seminerden, toplantıdan, ulusal komite çalışmalarından bir takım sonuçlar çıkaracak ve bunlar Habitat II için

ÖLÇÜ- Kuzey Irak hareketiyle ilgili iç basında çıkan yazıları sürekli olarak okuyoruz. Ancak hareketin amaçları konusunda dışarıya aktarılan bilgiler ve bu konuda dışarıda yapılan yorumlar da Türkiye'nin geleceğini yakından ilgilendiriyor. Dışarda Türkiye hakkında ne yorumlar yapıldığı konusunda bir örnek oluşturduğundan The ECONOMIST'in 25- 31 Mart 1995 tarihli 7907. sayısında yer alan Türkiye hakkındaki yorumun çevirisini aşağıda okuyucularımızın bilgisine sunuyoruz.

Vurup, Sonra mı Konuşulacak?

("BASH, THEN TALK?" The Economist, 25- 31 Mart 1995, V.334, S. 7907)

Bu hafta Türk Ordusu ayrılıkçı Kürdistan İşçi Partisi (PKK) güçlerini sürmek için Kuzey Irak'ın insansız bölgesine girdi. Eğer Ankara'daki iymişlere inanılırsa, bu dramatik ve riskli hareket, paradoksal olarak, Türk politikasına daha gelişkin bir türünü doğurabilir. Fakat, iymişler yanılıyorlarsa ve Türk Ordusunun kendi açıklamalarına bakılırsa, hiç bir amaca hizmet etmeyecek şekilde bir çok (resmi olmayan sayılara göre yüzlerce olan) yaşam yitilecektir. Savaş da kanlı bir şekilde sürece ve Avrupalılar, Türkiye'yi Avrupa kulübüne almaya isteksiz kalacaklardır.

11 Yıllık Kürt ayaklanmasında, Türkler daha önce hiç bu kadar silahlı harekete geçmemişti, 30.000'den fazla asker Irak'ın içine 40 km. girdi. Savaş uçakları, İran sınırı yakınındaki bir üs de dahil olmak üzere, bölge dışındaki PKK üsslerine saldırı düzenledi, 2.000- 3.000 kadar PKK gerillası Irak'ta bulunuyor; belki 10.000- 12.000'i de Türkiye'de.

Generaller, hareketin, Türkiye'deki asilerin sınırın öbür tarafındaki arkadaşlarından aldıkları yardım ve desteği keseceğini söylüyorlar. Türkler, daha sonra baharda, halen Güney-Dogu Türkiye'de bulunan 220.000'den fazla asker ve köy koruyucularıyla içerdeki gerillalara karşı başka bir operasyon yapacaklar. Saldırı bir kaç hafta veya daha fazla sürebilir. Fakat bir Türk askeri zaferi olasılığı görünmüyor.

Saldırı öncesinde hantal askeri güçün, PKK isyancılarının çoğunu dağıldıkları güvenli bölgelerine kaçmaları için uyarışı olmalı. PKK kesinlikle daha zayıflatılmasına ilişkin bir belirti göstermiyor. Operasyondan bir kaç gün önce, Irak sınırının kuzeyindeki bir saldırıda 18 Türk askeri öldürüldü. Havaların iyileşmesiyle birlikte, gerillalar daha yprattı kabul ediyorlar.

Herhangi bir şekilde, bu kadar kan dökmek ve para harcamak garip gözüktüyor. Fakat Ankara'daki iymişler işgalin hemen hemen tümüyle bir show olduğunu söylüyorlar. Onlar, PKK'nın bir kaç ay için başını eğebilecekleri umuyorlar. Bu durum Başbakan Tansu Çiller'e, Kürt milliyetçilerini (fakat gerçekten aşırı çizgisi olan PKK'yı değil) yeniden politik yapıya sokacak liberal yasaları geçirmesini sağlamada parlamentoda ve askerlerin içindeki güçlü milliyetçileri ikna edeceği nefes alma ortamı verecek.

Geçenlerde Türk Genel Kurmayı az veya çok PKK'nın askeri eylemlerini sürdüreceği söyledi ve sorunu çözmek için şimdi sıranın politikacılar olduğunu ima etti. Bayan Çiller'in ortanın solu ortağıyla tartıştığı yeni koalisyona, Kürt sorununuyla politik olarak daha iyi uğraşabilir. Reform rüzgarı, lideri, geçenlerde Kürtçe eğitim ve özel TV yayını için desteğini açıklayan, Kürt meselesinde genellikle katı milliyetçiliğiyle tanınan Mesut Yılmaz olan ana muhalefet (ve ortanın sağ) Anavatan Partisi'yle aynı yönde esiyor.

Başka umut kırıcıları da var. Türkiye'nin gümrük birliğine kabul edilmesine evet diyen Avrupa Birliği ile anlaşmaya vardığı bu ayın çarpıcı özelliği, bir çok Türk tarafından seçilene karışılana istegin ortaya çıkmasıydı. Hatta islamcı Refah Partisi bile kendi muhalefet konumunu yeniden düşünmek zorunda kalabilir.

Fakat Avrupalı olmak ve Avrupalılar tarafından kabul edilmek, şimdi daha fazla Türkiye'nin insan hakları sicilini düzeltmesini bağladi. Bu sicil, ordunun kendi başına yasa olduğu Güneydoğu'da çok daha köttür. Avrupa parlamentosunun bir çok üyesi, Türk parlamentosunun 6 milliyetçi (Kürt) üyesinin geçen yıl hapsedilmesine karşı olduklarını açıkça belirtmişlerdir. Avrupa parlamento üyelerinin çoğu hala Türkiye'nin GB'ye girmesini karşılar. Diğerleri arasında Fransa Dışişleri Bakanı, İran ege-menliğini bu kadar açık bir şekilde ihlal etmesi nedeniyle Türkiye'yi sert bir şekilde kınadı.

Eğer işgal, reformları önermeden önce gerçekten Çiller'in güçlü görünmesini sağlamak amacıyla başlatıldıysa, bu büyük bir taktiksel kumardır. Ve başarısızlığa uğrarsa, Türkiye'nin Avrupalı geleceği her zamankinden daha uzak olacaktır. ■

hazırlanacak belgelere yansiyacak. Bu çerçevede yürütülecek faaliyetler arasında seminerler var. Örneğin Dünya Bankası ve diğer uluslararası kalkınma bankalarının düzenleyeceği kentlerin finansmanıyla ilgili bir seminer söz konusu. Toprak sahipliği, kiracılık, topraktan sürülme, altın ve da konutsuz kalma gibi sorunların ele alınacağı seminerler olacak.

Ayrıca 1995'in ortalarında dokuz atölye çalışması yapılacak. Bunların başında sivil toplumun yönetime katılımı, yaparak öğrenme gibi konulardaki teknik atölye çalışmaları geliyor. Bütün bunların sonuçları da Habitat II belgelerine yansiyacak.

Bunlara ek olarak çeşitli bölgesel toplantılar düzenlenmekte. Şu ana kadar 60 ülkede ulusal komite kurulduğu da kurulmak üzere.

Size Konferans'la ilgili olarak sunacağım perspektif ve hazırlıkların bütünü büyük uğraşlar gibi burada da çeşitli kuşku, sorunlar var. Önümüzde yapılması gereken çok fazla iş var. Yaklaşık 1.5 yılınız kaldı. Hepimiz sürecin yarattığı sinerjinin, çok farklı kuruluşların, toplulukların bir araya gelmesinin yaratacağı sinerjinin bu sorunları aşmakta çok büyük katkısı olacağı kanısındayız.

Bu Konferans'ın ve öbür etkinliklerin hem siyasal açıdan, hem de entelektüel bir uğraş olarak büyük bir başarıya ulaşacağından eminiz. Benim sizlerle paylaşmak istediğim düşünceler bunlar.

Teşekkür ederim. ■
(*) Habitat 2. Ulusal Komite Toplantısından Özetler (M. O. İstanbul Büyükşehir Şubesi)

Hava Kirliliği Problemi ve Çözömsüzlöğe Terk Edilen Şehir: İstanbul

Çevre Mühendisleri Odası
İstanbul Temsilciliği

Kiş mevsimi daha güçlü hissedilmeye başlarken hepimizi saran bu kış her zamanından daha yoğun hava kirliliği yaşanacak düşöncelerinin ne kadar yerinde olduğu bir kez daha kanıtlandı. Hadi az kaldı, biraz daha dışımızı sıkalım 1-2 ay içinde yaz geliyor umut yazda, fakat bu demek değildir ki 1995 kış sezonunu bu seneyi aratmayacak. Şayet, belirlenen öneler ve bilimsel veriler bu çalışmalarla baz alınmaz ise 1995'de gelecek senelerde bugünü daima aratacağıdır.

Gerçi bazı eksikliklerine rağmen elimizde 1986 yılında çıkarılmış bir Hava Kalitesinin Korunması Yönetmeliğı mevcuttur. Mevcuttur mevcut olmasın, fakat yönetmeliğinin uygulamasına bakıldığında amaçlanan seviyede olmadığı hemen anlaşılabilir.

Bilinen gerçekler nelerdir?

İlimizde tüketilen kömürün %70-80'i açığı, Kemerburgaz kömürüdür. Bu kömürün ise kalitesi düşük, kü-kürt oranını yüksek olduğu bilinir. Ocakta kömür çıkarılan damarlara göre kü-kürt oranı değışse de genelde bu belirlenen özelliklerde kömürler çıkarılır. Fakat yine de bu ocakların hepsinde kömür menşei belgesi ve satış belgesi kontrolü yapıldığında görülür ki bu belgeye sahip olmayan yok gibidir. Bırakın kalori ve kü-kürt değerlerinin kontrolünü gözle yapılan bir kontrolde dahi hepsinin standard boyut verilen 40 cm'den çok çok büyük olduğu görölebilir. Kömürlerin ilimize girişlerinde 7 noktada kontrolü yapıyor deniliyor. Peki bu boyutlarda kömür şehre nasıl giriyor. Kemerburgaz kömür havzasında bilinen ocakların tamamına yakını 4 büyük kuruluşa aittir. (Kutman, Milten v.b.) Bu 4 işletme de ne kömürlerinin yasaklanmasını ne de iyileştirme tesislerini (yıkama, kırma v.b.) kurmayı kabul etmiyor. Kısacası bütün İstanbul halkı bu 4 kişiyi feda ediyor. Bütün ocak alanlarından alınan

numunelerin analizleri yapıp tamamen satışı yasak olanlar ve olmayanlar listelenerek ilçe belediyelere gönderilse bu kargaşa engellenebilir. Şu anki denetimlerde ise; kontrole gidiyor, bakıyorsun menşei belgesi ve kömür satış belgesi var. Valilikten alınmış belge hazır yani. Çevre zabıtası ne yapabilir? Hayır iyi görünmüyor diyerek numune alsın üniversite veya diğer bilimsel kurumlara gönderse ve sonuçta yüksek kü-kürt tespit edilse ne olur? Vatandaş bu kömüre el koymuyorum kullanamazsınız diyemezsiniz. Ne yaparsınız? Valiliğe tutanak ile bildirirsiniz evrak bürokratik yazışmalar ile 1 ayda elerine geçmez, bilimeyen birşeyler olur ve gene aynı ocaklar satışa devam eder.

Petrokok konusuna gelince; pet-rokok satışı tamamen yasaktır. Fakat her ilçede aynı ciddiyet ve titizlikle satışın engellenmesi üzerine gidilememekte ve sonuçta satışın devam ettiği bariz gözlemlenmektedir.

Sonuçta tüm bu başıboşluk vatandaşın sağlığından kayıpla ve yok olan çevreyle gözlerimizin önündedir. Bu sorunların çözümünde; Çevre koruma eğitimi en gerek koşul nedeni ise, bahsi geçen denetimleri yapacak onları engelleyip ceza kesecek kişilerin öncelikle çevre ko-

ruma bilincinde olması gerekiyor.

Gerek kömür kamyonlarının denetimini gerekse yakit kalite kontrolü ve kısıtlı yakıma ilişkin alınan kararların denetimini kısa bir süre düşünürsek görürüz ki, görevliler il ve ilçe belediye başkanlıklarının çevre koruma müdürlükleri, emniyet müdürlükleri ve kaymakamlıklardır. Şimdi de bu yetkili birimlerin imkanları açısından çalışmalarına göz atalım:

İlçe Kaymakamlıkları: Denetimler için binek araçları yok veya 1 adet, elemanları ise 1-2 kişi.

İlçe Belediyeler: Çevre koruma müdürlükleri yok veya imkanları yetersiz (araç yok, eleman yok, telsiz yok v.b.)

İlçe Emniyet Müdürlükleri: Araç olmayışı ve benzer sorunları ve ekipmanlarının konuya ne kadar duyarlı ve bilgili olduğu tartışılır. Tabi birde denetimlerin haftasonu ve akşamları da yapılması gerektiğı gözle alınarak konuya bakılırsa;

Emniyet Müdürlükleri: Mesaiye gelen eleman sayıları o kadar fazla değildir. Konuya ilgi zaten yoktur ve ne de olsa Belediye, Kaymakamlık kontrolleri yapıyor diye gönülleri rahattır.

Kaymakamlıklar: Konuyu bilen personel sayısı 1 veya 2 demiştik. Memur oldukları için haftasonu çalışmazlar. Hafta arası ise araçları o

gün arızalı değil ise çalışırlar. Gece çalışmasında ise her akşam aynı kişi nöbet yapamayacağı için kaymakamlıkta da elle tutulur bir çalışma yoktur.

Belediyelere bakar isek, benzer durumlarla teknik elemanlar memurdur ve mesai alma hakkı yoktur. Mesai dışı görev yapmak istemezler. Belediyenin çevre müdürlüğü var ise yeterli araç ve elemanı yoktur. Çevre müdürlüğü de yok ise zabıta müdürlüğü konuya duyarlıdır, ve sey-yar satıcıları kovalamak onun için daha önemli bir görevdir.

Tabi ki, bu arada duyarlı zavallı vatandaşlarımız yetkili yerlere telefon etmekle imdat dilemektedir. Fakat her konuda olduğu gibi bu konuda da başıboşluk kol gezmektedir.

Belediyelerin en fasary işlerine araç vardır, eleman vardır, çevre konusuna gelince, sadece Çevre Temizlik Vergisi %53.8 artırırlar toplansın ve her personel ve genel giderler için harcansın.

Nerede çevre koruma çalışmalarına verilen ağırlık, nerede araç sayısını artırmak, nerede elemanlara ölçüm cihazları almak. Yok böyle bir şey, ne de olsa kimse sorgulamıyor. Vatandaş alışı vergi ödemeye, parayı veriyor ama çevre için ne yapıyor diye sorgulayamı-mızla arayıp bulamıyoursunuz. Kısaca özetlemeye çalıştık. Kamu

çalışanları hava kirliliğı ve benzeri çevre sorunlarında namüsaıt şartlarda çalıştırılıyor veya ilgili yönetimin bu konulara ilişkin tasası yoktur. Vatandaş vergilerini vermeye devam ediyor, arayan yok, soran yok ve olan İstanbul'a İstanbulluya oluyor.

Kısaca çevre konusunda her alanda olduğu gibi hava kirliliğinde de çözüm sivil toplum örgütlenmesindedir. Sogulayıcı oldukça bir sonuç alınabilir.

Hava Kalitesinin Korunması Yönetmeliğı gereğı de olan bilimsel açıdan bu sorunun çözümlerinden bir diğeri de Hava Kirliliğı Haritası oluşturmak için bir modelleme çalışmasıdır. Her sektörde ne kadar kirlilik olduğu tespit edilirse Hava kirliliğı kontrol çözümleri de kolayca üretilir.

Artık ekonomiyi çevrenin üzerine değil, çevreyle eşit seviyede tutmak ve çözümleri birlikte oluşturmak gerektirir. Çünkü bir gün ekonomik olarak refaha eriştiğimizde bakacağız ki ortada yaşamımızı sürdürebileceğimiz koşullar kalmamış.

İnsan sağlığı çevre sağlığının bir göstergesidir ve paralel gider. Artık çevremizde verilen tavizlerin bizlerin yaşamından gittiğini bilmeli ve sorgulayıcı olmalıyız. ■

Trafik Sempozyumu

Makina Mühendisleri Odası
İstanbul Şubesi

Ülke sorunlarının başında gelmekte olan trafik anarşisinin, 1994 bilançosu 10.000 ölü, 100.000'den fazla yaralı ve trilyonlarca lira kayıptır. Bu kayıp, 1995 yılında eğitim ve sağlık harcamalarına ayrılan miktardan dört katını geçmektedir. Bu nedenle TMMOB Makina Mühendisleri Odası, trafik sorunlarının çözüm yollarını

bilimsel bir platformda tartışarak, trafikte güvenliğı artıracak önlemlerin bir an önce yaşama geçirilmesinde katkıda bulunmak amacıyla "II. Ulusal Trafikte Güvenlik ve Çağdaş Uygulamalar Sempozyumu"nu gerçekleştirdi.

Sempozyum 28-30 Nisan 1995 tarihlerinde İTÜ Vakfı Sosyal tesisleri Konferans Salonu'nda yapıldı. Konusunda uzmanlaşmış, çağdaş bilgi ve deneyime sahip bilim adamları ve ilgili uzmanların sunmuş oldukları bildirilerde çözüm önerileri somut bir biçimde ortaya kondu. Bildiriler, planlama, araç, eğitim, yasa, ilk yardım or-

ganizasyonu, kaza ana başlıklarında sunuldu.

Sempozyumun ilk gününde Türkiye genelinde yapılan ve İstanbul, Bursa, İzmir, Gaziantep, Antalya ve Edirne illerinde toplam 54 ilk ve orta dereceli okuldan, 300'ün üzerinde öğrencinin katılımıyla gerçekleşen resim ve kompozisyon yarışmalarında dereceye girenlere ödülleri dağıtıldı.

Sempozyum içinde, "Karayolları Trafik Güvenliğinde Mühendisliğin Önemi" konulu panel, 29 Nisan 1995 tarihinde şubemiz eski yöneticilerinden Yavuz Bayülken yönetiminde gerçekleştirildi. Panel TCK Genel Müdürlüğü Bakım Dairesi Başkanı Nurettin Suri, Sanayi Bakanlığı Genel Müdür Yardımcısı Zafer Sevdı, Prof. Dr. Muhiittin Özdirim, M.E.B. Özel Öğretim Kurumları Genel Müdür Yardımcısı Hasan Eren, Genoto A.Ş. Servisler Teknik Koordinatörü Hasan Ayvaz, Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdür Yardımcısı Selim Çimen ve İstanbul Emniyet Müdür Yardımcısı Remzi Tan katıldı.

Sempozyumun üçüncü gününde

ise Makina Mühendisleri Odası İstanbul Şube Başkanı Mustafa Aral'ın yönetimindeki "Trafik Sorununda TBMM & Basının İşlevi ve Sorumlulukları" konulu panel yapıldı. Panel Ankara Milletvekili Tınaz Titiz, Cumhuriyet Gazetesi'nden Deniz Som, Türkiye Gazetesi'nden Vedat Zeydanlı, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nden S. Turgut Genç, Oto Show Dergisi'nden Hakan Özen, Türkiye Şöförler ve Otomobilciler Federasyonu'ndan Hayrinisa Çilingiroğlu katıldı. Sempozyumdan çıkan sonuç; trafik sorunun ancak toplumumuzun tüm kesimlerince sahip çıkılması, kitle taşımacılığının ön plana çıkarılarak, 1974 yılından beri tek kilometre bile yapılmayan demiryolu taşımacılığının ve hafif raylı sistemlere önem verilmesi durumunda çözüme kavuşturulacağı belirtildi.

Kapanış kokteyli ile sempozyum bitirildi. ■

Kız Kulesi İhalesi Yargıda

Mimarlar Odası
İstanbul Büyükşehir Şubesi

Yüzyıllardır İstanbul kültürüne ilham kaynağı olan Kız Kulesi'nin kafeterya yapılmak üzere Turizm Bakanlığı'na 49 yıllığına ihaleye çıkartılmasına karşı idare Mahkemesi'nde dava açıldı.

Kız Kulesi Derneğı, Türkiye Yazarlar Sendikası ve Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi'nin birlikte açtıkları dava için yapılan açıklamada şöyle denildi:

"Turizm Bakanlığı, 14.3.1995 gün ve 22227 sayılı resmi gazetede yayımlanan ilanla, yüzyıllardır İstanbul kültürüne ilham kaynağı olan Kız Kulesi'ni, kafeterya yapılmak üzere 49 yıllığına kiraya çıkardı.

Oysa Kız Kulesi, bu tür rant beklentisi içinde 49 yıllığına özel bir ticari kullanıma verilemez.

Kentin duygu yüklü bir simgesi olarak sanatçılara, yazarlara, res-

samlara ve kent kültürüne yaptığı yüzlerce yıllık eşsiz katkının ürünlerini de içeren bir kültür müzesi olarak korunmalı, İstanbul ve İstanbul halkıyla olan efsanevi sevgi bağlarını sürdürmelidir.

Bu nedenle, Turizm Bakanlığı'nın talihsiz girişimini durdurmak amacıyla, kiralama kararını iptal ettirmeye üzere idare mahkemesinde dava açıyoruz. tüm duyarlı çevreleri, bu davada Kız Kulesi'ni ve İstanbul'u desteklemeye çağırıyoruz."

- İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarının Koruma Kurulu da 23.3.1995 günlü toplantısında

"Kız Kulesi'nin kafeterya ve satış ünitesi" işleviyle ve "900 m2 kapalı inşaat alanı" bilgisiyile 49 yıllığına kiraya çıkartıldığı tespit edildiğinden, tescilli eski eser konumundaki bu simgesel yapıda kurulumuz kararı olmadan fonksiyon değışikliği ya-

pılamayacağına ve bu nedenle bahse konu ilanın 2863 sayılı Koruma yasası gereğı yerine getirilmeden yapıldığından, ayrıca Kurulumuz Kız Kulesi için eski eserini yıpranmasına ve simgesel konumunun zedelenmesine yol açacak kullanımları benimsediğinden, bu nedenle kiralama işleminin önce, yeni fonksiyon ve restorasyona ilişkin kararın alınması gerektiğinin Turizm Bakanlığına bildirilmesi" kararını aldı. ■

Döküm Sanayi Açısından Hava Kalitesinin Korunması Yönetmeliği

Müslüm Üzülmöz
Kimya Mühendisleri Odası
İstanbul Şubesi

2 872 sayılı Çevre Kanunu uyarınca çıkarılan yönetmelikler içerisinde döküm sanayicilerini en çok ilgilendiren ve aynı zamanda bilmeleri gereken Hava Kalitesinin Korunması Yönetmeliği'dir.

Bugün uygulamada birçok demir ve çelik döküm sanayicisi bu yönetmelikle ilgili yükümlülüklerini yerine getirmemiş veya getiremediği için ceza işlemi karşılamış ve karşılaşmaktadır. Bunun en büyük nedeni bilgi eksikliği, yasal düzenlemeleri takip etmemesidir. Çevre korunmasına katkıda bulunmak ve çevre ile ilgili yükümlülükleri yerine getirmek için yasal düzenlemeleri bilmek, takip etmek ve yerine getirmek gerekmektedir.

Hava Kalitesinin Korunması Yönetmeliği Çevre Kanunu'nun 8., 9., 10., 11., 12. ve 13. maddelerine dayanılarak hazırlanıp, 2.11.1986 tarih ve 19269 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Yönetmeliğin tümü 8 bölüm, 11 Ek ve sonradan çıkarılan 1 Yönerge'den ibarettir.

Yönetmeliğin amacı "her türlü faaliyet sonucu atmosfere yayılan sis, duman, toz, gaz, buhar ve aerosol halindeki emisyonların kontrol altına alınması, insan ve çevresini hava alıcı ortamdaki kirlenmelerden doğacak tehlikelerden korumak; hava kirlenmeleri sebebiyle çevrede ortaya çıkan umuma ve komşuluk münasebetlerine önemli zararlar veren olumsuz etkileri gidermek ve bu etkilerin ortaya çıkmasını engellemektir."

Bu Yönetmeliğin hükümleri, amaca ulaşmak için;

- Tesislerin kurulması ve işletilmesi,
- Tesislerin, yakıtın, ham maddelerin ve ürünlerin üretilmesi, kullanılması, depolanması, taşınması ve ithali,
- Motorlu vasıtaların donanımları, çalıştırılmaları ve uymaları gereken keyfiyetleri kapsar.

Yönetmeliğin 10. maddesinde, çalışmalarını ve yapısını uyarınca insan sağlığı ve çevresine olumsuz etkisi olan tesisler, Yönetmeliğin 8. ekinde A ve B grubu olarak liste halinde belirlenmiş ve bu tesislere emisyon izni alma mecburiyeti getirilmiştir. Yönetmeliğin Ek-8 : 3. grupta Çelik, Demir ve diğer Metallerin üretilmesi ve işlenmesi ile ilgili izne tabi tesislerin listesi açıklanmıştır. Ayrıca, enerji temini için birçok işyeri yakma sistemlerindeki kullanılan yakıtı bağılı toplam ısı güç yönünden de Yönetmelik gereği izne tabidir. Ek-8 : 1. grupta ısı üretim tesislerinin listesi mevcuttur.

Yönetmeliğin 1. geçici maddesinde ve sonradan ilave olarak çıkarılan Yönerge'de; Yönetmeliğin yayın tarihi olan 2.11.1986'dan sonra gerekli izin başvuruları için 6 aylık bir süre tanınmıştır. Tanınan bu süre içerisinde yasal başvurusunu yapmayanlar hakkında 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 8. maddesini ihlal etmeden yasal işlem yapılmaktadır.

Yönetmeliğe yetkili merci "Resmi izinlerin verilmesinde ve denetim görevinin ifasında, 1593 sayılı Umumi Hıfzısıhha Kanunu'nun 268-275. maddelerine göre Sağlık Bakanlığı

ile bu kanunun yetkili kıldığı, kurum ve kuruluşlardır. "Bugün 3030 sayılı Anakent Belediyelerinin kuruluş yasası ile 1. 2. ve 3. sınıf G. S. M. 'lere işyeri açma ve çalışma ruhsatı verme bu işyerlerini denetleme yetkisi Büyükşehir Belediye sınırları ve mücavir alan içerisinde Büyükşehir Belediyeleri'ne verilmiştir. Bu bağlamda Büyükşehir Belediye sınırları ve mücavir alanları içerisinde yetkili merci Büyükşehir Belediye Başkanlıklarıdır. Belediye sınırları ve mücavir alanı dışında Valilik Makamıdır. Bu nedenle emisyon izin işlemleri sırasında başvurular Yönerge doğrultusunda Büyükşehir Belediye sınırları içerisinde Belediye Başkanlığına, Belediye sınırları dışında ise İstanbul Valiliği'ne yapılmalıdır. Yasal başvuruları bulunmayanlar Belediye Başkanlığımız veya Çevre

Bakanlığı'nın İl Teşkilatı tarafından tesbit edildiğinde haklarında Çevre Kanunu'nun ilgili hükümlerine göre yasal işlem yapılmaktadır.

Kirlenme yasası, çevre korunması, çevresel etki değerlendirilmesi işleme izni, haber verme yükümlülüğü ve denetleme esasları hakkında yönetmelikler ve standartları hazırlama yetkisi Çevre Kanunu'nun 8-13 maddeleri uyarınca Çevre Bakanlığında'dır.

Verilecek cezalar Çevre Kanunu ve 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında 3301 sayılı Kanun doğrultusunda uygulanır. Para cezalarına yetkili merci, en büyük mülki amirdir. Faaliyetlerin durdurulmasında yetki; Çevre Kanunu'nun 15-16. maddelerinde belirtilen şekilde Sağlık Bakanlığı,

Çevre Bakanlığı ve mahallin en büyük mülki amirindedir. Ayrıca 3030 sayılı yasa gereği Büyükşehir Belediye Başkanlıkları "Çevre Sağlığı ve Korunmasını Sağlamak" açısından 1. 2. ve 3. sınıf G.S. Müesseseleri kapatabilirler.

Yönetmeliğin ekleri; kirleticilerin sınırlarını, izne tabi tesislerde baca yüksekliklerini, kirlenme vasfı yüksek tesislerde özel emisyon sınırlarını, izne tabi tesislerin listesini, izin başvurusunun yapılması ve değerlendirme esaslarını, emisyonların tesbit ve ölçümleri ile ilgili hususları kapsamaktadır. Yönetmeliğin 7. ekinde kirlenme vasfı yüksek tesisler için özel emisyon sınırları belirlenmiştir. Kirlenme vasfı yüksek tesisler 18 gruba ayrılmış olup, bu 18 grup içerisinde döküm sanayini ilgilendiren 6. grup tesisler ile 7. grup

tesislerdir. Dökümhaneler 7. grup tesisler içerisinde yer almaktadır. Bu tesislerin emisyonlarının azaltılması için uymaları gereken hususlar ve özel emisyon sınırları Yönetmelikte ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Yönetmeliğe göre Ek-8'de belirlenen izne tabi tesisler için emisyon sınırları Madde-7'de, atık gazların atılması ise Madde-8'de açıklanmıştır.

Yönetmeliğe dayanarak çıkarılan Yönerge'de ise, izin almaya esas teşkil edecek dökümanlarla ilgili bilgiler yer almaktadır. Yönerge doğrultusunda hazırlanan bilgi ve belgeler bir dilekçe ile iki nüsha halinde emisyon izni için yetkili mercie sunulur, yasal başvurular yapılmaktadır. ■

Madencilik Sektöründe Grizu Patlaması Olayları

Doç. Dr. Gündüz Ökten
İ.T.Ü. Maden Fakültesi

GIRIZ, C_nH_{2n+2} genel formülü ile tanımlanan doymuş hidrokarbonların (metan, etan, propan, butan) bir veya birkaçının ocak havasına karışarak oluşturdukları patlayıcı gaz karışımıdır. Ancak çok daha yüksek konsantrasyonlarda rastlanması ve diğerlerine yakın özellikleri nedeniyle değerlendirmelerde metan gazı esas alınmaktadır.

Konuyla ilgili ilk bilgiler 16. yüzyıla kadar uzanmaktadır. Alman mineralog, hekim Georg Agricola De re Metallica adlı eserinde Saksonya'daki ocaklarda yarıncı gazların yayıldığını söz etmektedir. 17. yüzyılda İngiliz ve Belçika kömür ocaklarında meydana gelen grizu patlamalarına karşı alınacak önlemleri belirlemek üzere bilim adamları ve mühendislerden oluşan komisyonlar kurulmuştur. Kömür üretiminin artması ve ocakların derinleşmesiyle birlikte olayların sayısı ve şiddeti de artış göstermiştir. Madencilik sektöründe bir çok faciaya neden grizu patlamaları, madencilik teknolojilerindeki gelişmelere ve alınan önlemlere karşın halen ocak güvenliğinin en önemli sorunları arasında yer almaktadır.

20. yüzyılın başından günümüze kadar saptanan grizu patlaması olaylarının en önemlileri Çizelge 1'de kronolojik olarak verilmiştir.

Çizelge 1: 20. yüzyılın başından günümüze kadar saptanan en önemli grizu patlaması olayları

Yıl	Ülke	Ölü
1906	Fransa	1096
1913	İngiltere	439
1962	Almanya	298
1963	Japonya	446
1965	Hindistan	400
1965	Japonya	236
1972	Zambiya	427
1975	Hindistan	372
1992	Türkiye	263

Grizu patlamalarıyla gerektiği şekilde mücadele edilebilmek için, metan gazının ve metan- hava karışımlarının patlama özelliklerinin

çok iyi bilinmesi gerekir. Bu yazıda belirtilen hususlar ana hatlarıyla incelenmiş, olayların önlenmesi ve yapacağı tahribatın sınırlandırılması için alınması gerekli önlemler özet olarak verilmiştir.

METAN GAZININ OLUŞUMU VE YAYILMASI

Uygun ortamlarda yayılan bitki kalıntılarının kömürleşmesi sürecinde önemli miktarlarda (500-1300 m³/ton kömür) metan ve karbondioksit ile bir miktar ağır hidrokarbon, azot, hidrojen, hidrojen sülfür gazları açığa çıkmaktadır. Kömürleşmenin ilk aşamalarında oluşan bu gazlar ortamdaki kolayca uzaklaşabilmektedir. Kömürleşme sürecinin ilerlemesi ve örtü tabakalarının kalınlaşmasıyla birlikte, oluşan gazın ortamdaki uzaklaşması da güçleşmektedir. Böylece kömürün ve örtü tabakalarının gaz geçirgenliğine bağlı olarak bir miktar gaz ortamdaki kalır.

Kömür çok gözenekli bir madde olduğundan iç yüzey alanı son derece fazladır. (20-200 m²/gr.). Metan molekülleri basınç altında bu yüzeylere güçlü fiziksel bağlarla tutunmakta (adsorbe gaz, bağlı gaz) veya gözenek boşluklarında dolaşmaktadır (serbest gaz). Gözeneklerdeki bağlı ve serbest gaz molekülleri sürekli olarak yer değiştirmektedir. Araştırmalar kömürdeki metanın % 90-95'in bağlı gaz halinde bulunduğunu ortaya koymuştur.

Doğal şartlarda, metan gazı kömür damarında basınç altında denge durumundadır. Madencilik çalışmaları sırasında bu denge bozulmakta, oluşan kırık ve çatlaklardan öncelikle serbest metan molekülleri kazi boşluğuna doğru akmaktadır. Gaz basıncının azalmasıyla birlikte bağlı metan molekülleri de tutunmuş oldukları gözenek yüzeylerinden ayrılarak serbest duruma geçmekte ve ocak açıklıklarına yakın, düşük basınç bölgelerine göç etmektedir.

Bu şekilde kaya basıncı ve gaz basıncı dengesi yeniden kurulana değin, gazın damardan ayrılarak ocağa yayılması sürmektedir.

Kömür damarındaki ve çevre kayalarındaki gazın ocak havasına yayılması üç şekilde olur.

Normal Yayılma

Madencilik çalışmalarında yeni yüzeylerin açılmasıyla birlikte metan ocak havasına karışır. Bu ya-

yılma yavaş ve devamlıdır. Ocaklarda gazlılık sınıflaması yapılırken esas alınan bu tür yayılma'dır.

Normal metan yayılmasındaki kaynaklar ve bunların yayılmadaki oranları aşağıdaki gibi özetlenebilir.

Kazi Yüzeyi	%40-50
Kazılmış Kömür	%10-15
Kırılmıştaş	%10-15
Göçükteki Kayaçlar	%20-25
Çalışılmayan damarlar	
a- Açık Yüzeyler	%0-5
b- Göçükteki Kayaçlar	%5-10

Üflenerek Yayılma

Metan gazının fay zonlarından, kırık ve çatlaklardan, sondaj deliklerinden vb. büyük miktarlarda, bir vantilatörden üflenircesine yayılır. Genellikle kuyu kazısı veya rekup galerilerinin süzülmesi sırasında ortaya çıkmaktadır.

"Suflar (Soufflard)" adı verilen bu tür yayılmalar kısa ömürlüdür. Ancak önemli miktarda gaz yayılımı ile (2000-3000 m³/gün) yıllarca devam eden suflara da rastlanmaktadır.

Ani Gaz ve Kömür Püskürmesi

Kömür içinde basınç altında bulunan gazın aniden arın öndeki koryucuyu zonu parçalaması ve sürüklediği kömür postası ile kazi boşluğuna doldurmasıdır. Bu tür yayılma çok kısa bir zaman süresi içinde önemli miktarda gazın açığa çıkması (birkaç yüzbin m³e kadar) ve kömürün püskürmesi (birkaç bin ton'a kadar) nedeniyle büyük kazalara neden olabilmektedir.

METAN GAZININ ÖZELLİKLERİ

Metan, renksiz, kokusuz ve tadsız bir gazdır. 0°C sıcaklık ve 760 mm Hg basınç altında yoğunluğu 0.716 kg/m³'tür. Havadan hafif oluşu nedeniyle kazi boşluğunun tavanında toplanır. Su içinde eriyebilirliği çok sınırlı olup, 20°C sıcaklık ve 760 mm Hg basıncında 100 hacim su içinde ancak 3.5 hacim metan gazı erir.

Solunumdaki etkisi azot gazının ki gibidir. Havadaki metan konsantrasyonunun artması solunan hava içindeki oksijen miktarını azaltacağı için zararlı olur.

Metan gazının en önemli özelliği yancılığı ve patlayıcı olmasıdır. Yandığında, havadaki metan konsantrasyonu düşüğe koyu mavi, % 5

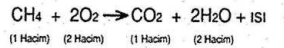
civarında ise soluk gök mavisi renk verir.

METAN-HAVA KARİŞİMİNİN ÖZELLİKLERİ

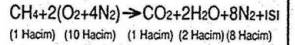
Tutuşma Sıcaklığı
Metan gazının tutuşma sıcaklığı 650-750 °C arasındadır. Ancak, ısı kaynağının türü, havadaki metan konsantrasyonu, metan dışındaki gazlar bu değerleri etkiler. Tutuşma sıcaklığı karışımın basıncına ve çevre sıcaklığına da bağlıdır. Basınç ve sıcaklık yükseldikçe metanın tutuşma sıcaklığı azalır.

En Şiddetli Patlamaya Neden Olan Metan Oranı

Metan gazı yandığı veya patladığı zaman oksijen ile birleşerek karbondioksit ve su meydana getirir.

Eğer reaksiyon saf oksijen yerine havada gerçekleşecek olursa;

eşitliği ortaya çıkar. Görüldüğü gibi 1 hacim CH₄ 10 hacim hava tarafından tam olarak yakılmaktadır. Diğer bir deyişle, en şiddetli patlama 1 hacim CH₄ için 10 hacim hava bulunduğunda meydana gelir. Bu da yaklaşık olarak %9.5 CH₄'e eşdeğerdir.

Patlama Sınırları

Ocak havası metan içeriğine göre üç gruba incelenebilir.

- %5'ten az metan içeren karışımlar
- %5- %15 arası metan içeren karışımlar,
- %15'ten fazla metan içeren karışımlar.

Birinci gruba giren karışımların patlama özelliği yoktur. Ancak çok sıcak bir ısı kaynağıyla temas ettiğinde yanar. İkinci gruptaki karışımlar patlayıcıdır. Üçüncü gruptaki karışımlar patlayıcı olmayıp yanmayı da desteklemez; oksijen ilave edildiğinde yanar. Bu verilerden hareket ederek; metan-hava karışımlarının patlayabilirlik analizini yapmaya yönelik diyagramlar (Coward veya Jones üçgeni) geliştirilmiştir.

Devamı 7. Sayfada

Gümrük Birliği ve Türkiye Sanayi

43. Sayımızdan Devam

Ayfer Eğilmez,
Kimya Mühendisleri Odası Genel
Merkez Yönetim Kurulu
II. Başkanı

Gümrük Birliklerinin nasıl olacağı ve geleceği Ticaret ve Tarifeler Genel Antlaşmasıyla (GATT) belirlenmiştir. GATT, 1947'de Uluslararası bir Antlaşma ile oluşturulmuş ve Uluslararası ticareti haklar ve sorumluluklar açısından düzenleyen bir antlaşmadır. Üye ülke sayısı 117'dir. Temel amacı, ülkeler arasındaki ticarete uygulanan tarife dışı engellerin tümiyle kaldırılması, tarifelerin ise zamanla giderek azaltılmasıdır.

Gümrük Vergilerinin indirilmesinde Karşılıklı İlkesi esastır.

II. Türkiye Sanayii'nin Rekabet Gücü

1990 yılı DPT araştırmasına göre; Türkiye'nin rekabet gücü genel olarak

dünya ve özel olarak, AT ile ayrı ayrı değerlendirildiğinde dünya ile rekabet gücünün daha yüksek olduğu görülmektedir. Çünkü Avrupa Topluluğu diğer dünya ülkelerine göre daha bilginli ve seçici korumacılık uygulamaktadır.

Diğer yandan, ticaretin serbestleştirilmesi ilkesinden doğan gümrük birlikleri kavramı karmaşık olduğu ölçüde farkedilmez korumacılık uygulamalarını yapan bir birliktir. Ayrıca koruma yöntemleri o kadar çeşitli ve karmaşıktır ki bunların GATT ilkelere aykırılığını öne sürerek yaptırım istemek çok güçtür. Avrupa Birliğinde 300 çeşit yasal, doğal, teknik vb. koruma önlemleri uygulanmaktadır.

Türkiye'de mevcut durumda tarım, tekstil ve hazır giyim dışında rekabet edebilecek imalat sanayi ürünü bulunmamaktadır! Ancak tekstil ve hazır giyimde yeni teknolojik gelişmeler izlenemez ise bu başarı uzun süreli olmayacaktır. Çünkü dünyada bu sektörlerde karşılaştırmalı üstünlüğe sahip olan ihracatçı ülkeler ucuz emekten otomasyona geçmektedirler.

Türkiye sanayinin rekabet gücü AB'nin son üyeleri olan Yunanistan, Portekiz ve İspanya sanayileri ile karşılaştırıldığında; Elbise ve örme eşyada Yunanistan ve Portekiz rakip olacağımdır, seramikte Yunanistan dışında Türkiye, Portekiz ve İspanya'nın rekabet gücünün yüksek olduğu görülmektedir. Ek olarak Türkiye'nin cam, işlenmiş gıda, deri, hayvancılık, elektriksiz makineler, alkolü içecekler, lastik, Petro-Kimya ve Demir Çelik Sanayilerinde rekabet gücünün söz konusu 3 ülkeden yüksek olduğu söylenebilir.

Türkiye'nin rekabet gücünün yüksek görüldüğü tek sektör su ürünleridir.

III. Türkiye-AT İlişkilerindeki Gelişmeler

Türkiye'yi ekonomik açıdan Avrupa ile entegre etmek, Türkiye ekonomisini doğrudan Avrupa ekonomisinin dışlarına bırakmak olmalıdır.

Devamı Gelecek Sayıda

5. Sayfadan Devam

Madencilik Sektöründe Grizu Patlaması Olayları

Diğer Gazların Etkileri

Yukarıda belirtilen patlama sınırları, hava içinde sadece metan gazının bulunması durumunda geçerlidir. Karşımda metandan başka patlayıcı gazlar da bulunuyorsa patlama sınırları değişir. Böylece bir karışımın alt ve üst patlama sınırları (%X)le Chatelier bağıntısı ile hesaplanır.

$$X = \frac{100}{\frac{P_1}{N_1} + \frac{P_2}{N_2} + \frac{P_3}{N_3}}$$

Bu bağıntıda

P_1, P_2, P_3 , Patlayıcı gazların toplam patlayıcı gaz hacmi içindeki oranları (%)

N_1, N_2, N_3 , Patlayıcı gazların alt ve üst patlama sınırları (%) dir.

Kömür Tozunun Etkisi

Ortamda patlayabilir nitelikte kömür tozunun bulunması metanın alt patlama sınırını düşürür. Örneğin, hava içinde 40 gr/m^3 kömür tozu varsa % 2 metan konsantrasyonunda da patlama meydana gelebilir.

Karışımın Oksijen İçeriği

Metanın patlaması ve yanması 'bulunduğu ortamdaki gazlara, özellikle oksijen ve karbondioksit bağlanır. Oksijen yüzdesinin düşük, karbondioksit yüzdesinin yüksek olması patlamayı zorlaştırır.

Patlamadaki Gecikme Süresi

Metan gazı özgül ısısının çok yüksek olması nedeniyle (0.53 kcal/kgK), ısı kaynağı çok güçlü olmadıkça kısa süreli etkilenebilirler alevlenmez. Ancak sıcaklık arttıkça alevlenme süresinin kısalacağı belirlenmiştir. Örneğin, %6.5 CH_4 içeren havanın patlamadaki gecikme süresi 700°C 'de 11 sn, 1200°C ise sadece 0.02 sn'dir. Elektrik arki gibi çok güçlü bir ısı kaynağı için gecikme söz konusu değildir, karışım hemen patlar.

GRIZU PATLAMALARININ NEDENLERİ

Ocaklarda grizu patlamaları aşağıdaki olaylar sonucunda meydana gelmektedir.

- Patlayıcı madde ateşlemeleri,
- Yanğınlar ve açık alev
- Elektrik arki
- Dizel lokomotiflerinin egzoz gazları,
- Taşların birbirine sürtünmesi
- Metalin taş sürtünmesi

-Metalin metale sürtünmesi

-Elektrostatik boşalma

Sayılan nedenler arasında patlayıcı madde ateşlemeleri, ocak yangınları ve açık alev ile elektrik arkları özel bir önem taşır.

GRIZU PATLAMALARININ OLUŞTURDUĞU ETKİLER

Patlama Sonucu Oluşan Sıcaklık ve Basınç

Patlama alevinin sıcaklığı $1850-2650^\circ\text{C}$ arasındadır. Patlama sonrası oluşan basınç patlama öncesi basınç ve sıcaklığa bağlıdır ve teorik olarak 7-10 atm arasında hesaplanmaktadır. Ancak ocaklardaki patlamalarda tam bir adyabatik şekil değişimi olmadı ve patlama kapalı bir ortamda meydana gelmediği için gerçek patlama basıncı belirtilen değerden çok altındadır.

Yüksek basıncın etkisiyle, patlama sonrası oluşan alev ve sıcak gaz ürünleri yeraltında çevreye doğru yayılır. (Direkt Darbe, İleri Dalga). Yayılın alevli dalgalar bu önlerine çıkan gaz birikimlerini de patlatabilir. İkinci patlama olarak isimlendirilen bu olay sonucu basınç daha da yükselir. Belirtilen nedenlerle patlamadan en fazla zarar gören yer her zaman patlamanın odağıdır. Eğer ikinci ve üçüncü patlamalar olmuşsa bunların yaptığı hasar genellikle birinci patlamanın hasarından daha büyüktür.

Ortamda patlayabilir nitelikte kömürtozu varsa oluşan dinamik basıncın etkisiyle girdaplanarak ocak havasına karışır ve yeterli sıcaklıktaki bir ısı kaynağına (patlama alevi) temas edince patlar. Karışım patlamaları adı verilen bu tür olayların meydana getirdiği hasarlar salt grizu patlamalarına oranla çok daha fazladır. Ayrıca açığa çıkan büyük miktarda karbonmonoksit gazı çalışanların kitle halinde ölümlüne neden olabilir.

Gazların soğuması ve su buharının yoğunlaşması sonucu patlama merkezindeki basınç düşer. Hava akımı, oluşan alçak basınç merkezine dalgalar halinde geri döner. Buna "Geri Dalga, Ters Dalga" gibi isimler verilir. Genelde ters dalganın şiddeti ve hızı ileri dalgadan daha azdır. Ancak, ters dalga daha önce ileri dalga etkisiyle hasara uğramış ocak kesimlerinden geçeceği için vereceği zarar daha büyük olabilir.

Alevin Yayılma Hızı

Metan hava karışımının hareketli veya durgun olması alevin yayılma hızını etkiler. Eğer karışım durgun halde ise yayılma hızı 0.2-0.6 m/sn arasındadır. Karışım hızla hareket ediyorsa veya büyük bir basınç yük-

selmesi meydana gelmişse yayılma hızı ses hızına kadar (yaklaşık 300m/sn) ulaşabilir.

Patlama alevi düz galerilerde, dönemeçlerin ve kesit değişimlerinin olduğu galerilerde oranla daha hızlı yayılır. Kırılma noktalarında, engellerin önünde basınç dalgaları yoğunlaşır ve bu noktada hasar en fazladır.

GRIZU PATLAMALARININ ÖNLENMESİ

Grizu patlamalarını önlemek için alınması gerekli tedbirler üç ayrı bölüme incelenebilir.

Metan, Gazı Birikimlerinin Önlenmesi

Eğer herhangi bir ocak kesiminde Maden Emniyet Tüzüğü'nde belirtilen oranların üzerinde metan birikimlerine izin verilmezse patlama tehlikesi kesinlikle önlenmiş olur. (Maden Emniyet Tüzüğü Madde 162'de, havasında %2'den çok metan bulunan yerlerde çalışma yasaklanmıştır. Madde 184'de ise; aynı hava akımından yararlanılan ayaklarda ve damar içindeki düz ve eğimli yollarda metan oranının %1.5'u bunların bağlı olduğu hava dönüş yollarında %1'i geçemeyeceği belirtilmiştir.)

Bu amaçla yapılması gerekenler aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

- Ocaklar mekanik olarak (Ventilatörler ile) havalandırılmalıdır. Doğal havalandırma kesinlikle çözüm değildir.
- Ocağın havalandırma şebekesi basit olmalıdır.
- Eşit ocak açıklığı 1.5 m²'den büyük olmalı ve yaratılan basınç farkı 150-200 mmss'u aşmamalıdır.
- Bütün ocak için emici, tali havalandırma üfleçli, uzun ve meylli lağımlarda karşık (emici+ üfleçli) havalandırma sistemleri uygulanmalıdır.
- Havalandırma kapıları gerekli yerlere, ve sağlam bir şekilde inşa edilmelidir.
- Havalandırma ölçümleri 15 günden önce tekrarlanmalıdır. Bağımsız ölçüme bölümlerindeki metan ölçümleri vardiya başında, vardiya boyunca 1-3 saat ara ile ve vardiya bitiminden 1 saat önce yapılmalıdır.

Ayrıca ocak içinde belirlenen çeşitli noktalarda sabit- otomatik dedektörler ile devamlı ölçüm yapılması büyük yararlar sağlar. Geniş alana yayılmış, gaz yayılımı yüksek olan ocaklarda, ocak havasını merkezi izleme ve kontrol sistemleri ile denetlemek olaylarla mücadelede başarı oranını arttırmaktadır.

Biriken Metanın Ateşlenmesinin Önlenmesi

- Açık alevli lamba, kibrit, sigara içilmesi kesinlikle yasaklanmalıdır.
- Elektrik tesisatı ve elektrik motorları v.b. alev sızdırmaz özellikte ol-

ÖLÇÜ

Baştarafı 1. Sayfada

Biz, mühendis ve mimarların yerini çalışanların ve emekçilerin yanında görüyor ve emeklilikle ilgili yeni düzenlemelere HAYIR diyor, tüm mühendis ve mimarları da bu yasaya HAYIR demeye çağırıyoruz.

...

Kuzey Irak'ta yürütülen Çelik Harekatı'na katılan askerler çekildi. Gücü tükendi denilen bir örgüte karşı ama Cumhuriyet tarihinin en büyük harekatı adıyla yapılan hareketin süresi ve asker çekme gibi ulusal bir konuda, Sayın Başbakan nedense ülkemizde bir açıklama yapmak yerine ABD'de açıklama yapma yolunu seçmiştir. Bunun iki nedeni olabilir: Yurtseverlik duyguları ABD'deyken artıyordu, ya da ABD'nin Türkiye hakkındaki yargısı, konuyu TBMM'de tartışmaktan daha önemlidir. Ama hepsinin ötesinde bir gerçek vardır ki, bu da hareketin 2 milyar dolar olduğu iddia edilen faturasının tüm çalışanlara ödettirileceğidir.

Çalışanların bu faturayı ödememek gibi bir seçeneği olabilir mi?

Bize göre olabilir. Örgütlü olmamak ve örgütlülüğümüz oranında da bize ödetilmek istenen faturayı red edecek gücü kendimizde görebilmemiz gerekir.

...

MMO tarafından bayramdan bir hafta önce düzenlenen Trafik Sempozyumu'nda yaklaşan bayramda olabilecek trafik kazalarına dikkat çekilmiş ve iyimser bir tahminle 40-50 kişinin trafik kazalarında yaşamalarını yitireceği göz önüne alınarak yapılan uyarıların sorumluları ve halka iletilmesinde basından yardım istenmiştir. Basın, Sempozyumu görmezden, sorumlular ise yapılan uyarıları duymazdan geldi. Sonuçta ise 'yaradana sığınip' yola çıkma yurtaşlarımızdan 229'u trafikte 'kurban', kazaların kanlı tabloları ise basında 'rating' hesaplarına dahil edildi. Trafik Yasası ise hala Meclis'te beklemektedir.

Belki de biz hala "deveye boynun eğri" deyip duruyoruz...

SONUÇ

malıdır.

-Patlayıcı madde ateşlemeleri mümkün olduğunca sınırlandırılmalıdır.

Ateşlemeler sırasında:

a- Sadece izin verilen türde patlayıcı maddeler kullanılmalıdır.

b- Sıkılama işlemi özenli yapılmalıdır.

c- Ateşleme öncesinde, ateşleme yapılacak yerde ve buradan 20 m uzaklığa kadar alan sahada metan oranı %1'den az olmalıdır. Eğer kömür birikimi varsa ateşleme noktasından 20 m uzaklığa kadar taş tozu serpilmelidir.

Patlamanın Diğer Ocak Kesimlerine Yayılması Önlemek

Alınan tüm önlemlere rağmen beklenmeyen bir olay nedeniyle ocağın bir bölümünde grizu patlaması olursa, bu afetin diğer ocak kesimlerini etkilememesi yani lokalize edilmesi gerekir. Bu amaçla aşağıda sıralanan önlemler alınmalıdır.

-Havalandırma sistemi, hava girişi ve dönüşü bir patlama sırasında kesintiye uğramayacak şekilde planlanmalıdır.

-Grizu patlamasını izleyebilecek bir toz patlamasının oluşumunu önlemek için gerekli tedbirler alınmalıdır.

-Patlama en kısa sürede öğrenilmi, gerekli önlemler hızla alınmalıdır. Modern ekipmanlara sahip ve çok iyi eğitilmiş bir tahliye ekibi hazır vaziyette görev başında bulunmalıdır.

-Madencilere grizunun özellikleri, bir patlama anında alınacak önlemler, kendilerini ve diğer kişileri kurtarmak için yapacakları işlemler hakkında bilgi verilmelidir.

1. Sayfadan Devam

Trafik Yine Can Aldı

Bayram tatili sevincinin acıya dönüşmesi istemiyorsak yapılacak seyahatlerde ve öncesinde önemle üzerinde durmamız gereken konuları sunmak istiyoruz:

- Tatil seyahatinde demiryolu, denizyolu, havayolu taşımacılığı tercih edilmeli.
- Kendi taşıtları ile, seyahat edecek vatandaşlarımız araçlarının bakımlarını daha özenle, güvenli, güvenilir servis istasyonlarına yaptırmalı.
- Bakımı yapılan aracın yol testi süresi uzun tutulmalı, hemen yola çıkmamalı.
- Bakıma bıraktığınız aracın fren, rot balans sistemi, motor soğutma, ateşleme, aydınlatma sistemleri kontrol

- ettirilmeli.
- Lastiklerin durumu gözden geçirilmeli, yağ ve filtre değişimi sağlanmalı.
- Kıpı, bagaj, ön kaput kilit ve karışıklarının kontrolü yaptırılmalı.
- Aracımızda önemli bulundurulması gereken ekipmanlar; yedek lastik, kriko, bijon anahtarı, ilk yardım çantası, çekici halat, reflektör, yangın söndürme cihazı, seyyar aydınlatma ve multichip el aletleri bulundurulmalı.

Yukarıdaki önlemleri aldıktan sonra her zamankinden daha fazla titizlikle trafik kurallarına uyarak aracınızı kendinizin, yakınlarınızın ve çevrenizdekilerin can ve mal emniyeti açısından alkolü, uykusuz ve yorgun araç kullanmayalım.

Trafik terörünün gündeme gelmeyeceği bir Bayram Tatilini sağlıklı geçirmenizi diler, saygılar sunarız.

1988'den 1995'e Boğaziçi Planları

Mimarlar Odası
İstanbul Büyükkent Şubesi

İstanbul 1. No'lu İdare Mahkemesi, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanınca 15.7.1988 tarihinde onaylanan 1/5000 ölçekli Boğaziçi Geri Görünüm ve Etkilenme Bölgeleri Nazım İmar Planı Revizyonu hakkında Odamızın açtığı dava sonucunda 12.01.1995 gün ve 1992/552 Esas No ile, "İmar planlarını iptal kararı" verdi.

Bu karar gereğince, Beşiktaş-Sarıyer-Beykoz ve Üsküdar ilçeleri sınırlarına giren tüm Boğaziçi geri görünüm ve etkilene bölgeleri alanlarında, artık 1988 ve daha sonrasında onaylanan planlar uygulanamayacak. Çünkü tüm bu imar planları, idari yargının şehircilik ilkelere ve hukuka aykırı olarak kapatıldığı 15.07.1988 onaylı nazım plan "dayanak alınarak" düzenlendiğinden, bu bölgelerin tamamlanma uygulanan imar planı ve değişiklikleri de iptal kararının kapsamı içine giriyor.

Kısacası, söz konusu alanlarda Boğaziçi'nin tarihsel ve doğal zenginliğini koruyacak, İmar ve Boğaziçi yasalarıyla koruma mevzuatına uygun yeni planların üretilmesi artık kaçınılmaz bir görev niteliğini taşıyor. Bu yapılmaya kadar da, eski eserlerle ilgili restorasyon projeleri dışında hiçbir yeni inşaat ruhsat verilmemesi gerekiyor. Son zamanlarda yeniden gündeme gelen "kaçak yapıların ruhsata bağlanması" sözleri de, yine aynı mah-

keme kararı ışığında ve Boğaziçi'nin SİT bölgesi olma koşulları çerçevesinde, hukukun gerçekleşmesi olanaksız "boş vaatler" durumunda kalıyor.

DAVANIN ÖYKÜSÜ

A) PLANLARIN ONAYI

Dava konusu imar planları, Beşiktaş-Sarıyer-Beykoz ve Üsküdar ilçe hudutlarına giren Boğaziçi Geri Görünüm ve Etkilenme Bölgelerinde, özellikle doğal değerleri tahrip eden ve bölgenin yapı ve nüfus yoğunluğunu yüksek düzeye arttıran bir "nazım plan revizyonu" olarak, dönemin Büyükşehir Belediye Başkanı Bedrettin Dalan'ın siparişi üzerine STFA ve İngiliz Halcrow And Associates firmalarının hazırlanmış, yine Dalan'ın imzasıyla 15.07.1988 tarihinde onaylanarak yürürlüğe girmişti. (Nitekim Belediye Başkan'ının bu "kişisel onayını" gerek bilirkişi raporları, gerekse mahkeme kararı da saptamakta; planların onayı ile ilgili olarak "Büyükşehir Belediye Başkanınca" deyimi kullanılmaktadır.

B) DAVA GEREKÇELERİ

Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi, kendi uzman kurullarında planları inceleyerek, söz konusu planların ve onay işleminin gerek Boğaziçi'nin korunmasına ilişkin yasal hükümlere, gerekse koruma mevzuatındaki prosedüre aykırı olduğunu saptadı ve 14.12.1988'de İstanbul 1. No'lu İdare Mahkemesi'nde iptal davası açtı. Oda'nın dava gerekçeleri başlıca şu savlara dayanıyordu:

1- Planlar Boğaziçi SİT bölgesindeki imar ve yapılaşma kararlarına ilişkin olduğundan, Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun da onayı gerekirdi. Oysa planlar, Kuruma Kurulu kararı alınmadan onaylanarak yürürlüğe sokulmuştu.

2- Boğaziçi Yasası, Boğaziçi alanında yoğunluk arttırıcı plan değişikliği yapılamayacağını hükme bağlıyor. Oysa söz konusu planlarla, hem birçok alan yapılaşmaya açılmakta, hem de varolan imarlı bölgelerde inşaat yoğunluğuna atılarak korunması gereken değerleri tahrip edecek yeni bir imar düzeni getirilmekteydi.

3- Dava konusu planların üzerinde "Belediye Başkanlığının Talimatları Doğrultusunda Düzenlenmiştir." ibaresi bulunmaktaydı. Oysa imar planının, başkanlık talimatına göre değil, ilgili bilimsel ve hukuksal kurallara göre düzenlenmesi gerekirdi. Başkanlığın bu müdahalesi de hem imar planlarıyla ilgili mevzuata hem de 3030 sayılı Büyükşehir Belediyeleri hakkındaki yasanın başkanlık yetkileriyle ilgili 14. maddesine aykırıydı.

4- Bütün bunların yanı sıra yine söz konusu planlar hazırlanırken, 29.07.1980'de onaylanan 1/5000 ölçekli İstanbul Metropolitan Alan Nazım İmar Planı'ndaki, Boğaziçi alanının nüfus ve yapı yoğunluğuna karşı korunması yönündeki temel ilkeler de göz ardı edilmiş; böylece planlama hiyerarşisi de bozulurken, üst plana aykırı bir nazım plan ortaya çıkarılmıştı.

C) ARA KARARLAR

1- Oda'nın yukarıda özetlenen gerekçeleriyle İstanbul 1. No'lu İdare Mahkemesi'nde açtığı "planların iptali" davasında, ilk aşama olarak davalı Büyükşehir Belediyesi'nin savunması istendi. Belediyenin 31.03.1989 tarihini taşıyan yanıtında "Mimarlar Odası'nın bu tür bir davayı açmaya

yetkisi olmadığı" ileri sürülüyor; ayrıca planlarda hukuka aykırılığın bulunmadığı savunuluyordu. Ne var ki yine bu yazışmalar sırasında, planların Koruma Kurulu onayından geçirilmediği de ortaya çıkıyor, böylece Oda'nın usul eksikliği savının doğruluğu anlaşıyordu.

2- İdare Mahkemesi 23.2.1990 günlü kararında söz konusu planlarda, Kuruma Kurulu onayı eksikliği nedeniyle "ilk yürütmeyi durdurma kararı" verdi. Ancak 24.05.1990 günü, izleyen kararında ise, bu kez belediyenin "Oda'nın yetkisi yoktur" savına hak vererek davayı reddetti.

3- Bu gelişme üzerine, Mimarlar Odası 1. İdare Mahkemesi'nin bu kararıyla ilgili yürütmeyi durdurmak üzere 30.07.1990 tarihinde Danıştay 6. Dairesi'ne başvurdu. Danıştay ise 04.04.1991 gün ve 1991/597 sayılı kararıyla, Oda'nın dava açma ehliyeti bulunduğuna karar verdi. Bu karar üzerine de yine İstanbul 1. İdare Mahkemesi, 15.07.1992 günlü kararında, Danıştay kararına uymayı oy birliğiyle kabul etti ve böylece davanın görüşülmesine başladı.

4- 1. İdare Mahkemesi, 04.12.1992 günlü kararında, yine Koruma Kurulu onayı eksikliği gerekçe göstererek, ayrıca Oda'nın planlarda getirilen ilave imar haklarına yönelik savlarına da değinerek "ikinci kez yürütmeyi durdurma" kararını verdi.

5- Bu karara karşı belediyece yapılan ve planların daha sonraki tarihlerde Kurulca onaylandığı hakkındaki itirazlar üzerine, İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Üsküdar ilçesi için yürütmeyi durdurma kararını 01.02.1993'de kaldırdı; buna karşın Beşiktaş, Sarıyer ve Beykoz ilçelerinde yürütmeyi durdurma devam etti.

6- 1. İdare Mahkemesi, 14.05.1993 günlü oturumunda ise, söz konusu planların bu kez "içerik olarak" ele alınması yönünde bilirkişi incelemesi yapılmasına ve yürütmeyi durdurmanın, bilirkişi raporlarından sonra yeniden ele alınmasına karar verdi.

7- Mahkemenin atamış olduğu bilirkişiler (Öğr. Gör. Baykan Günay, Prof. Dr. Melih Ersoy, Y.Doç. Dr. N.Çağatay Keskinok) uzun ve ayrıntılı bir çalışmadan sonra, tüm planlama alanlarını yerinde inceleyerek ve bunları inceleterek ekleriyle birlikte yaklaşık 50 sayfalık bir rapor hazırladılar. İstanbul 1. İdare Mahkemesi, rapor ve Oda'nın savlarını yeniden değerlendiren, söz konusu imar planları bu kez "esasatan taşıdığı sınırlardan ötürü" 28.02.1994 gün ve 1992/552 esas no ile "üçüncü kez yürütmeyi durdurma kararı" vermiş oldu.

8- Bu aşamadan sonra davaya bu kez Büyükşehir Belediyesi'nin yeni itirazları ile birlikte, bu davadan etkilenen Boğaziçi'deki arsa ve arazilerinde hukuk dışı imar hakları durdurulmuş olan kimi özel kişi ve firmalar da itiraz ettiriler, ancak Bölge İdare Mahkemesi, gerek yeni belediye yönetiminin itirazlarını, gerekse "müdahil" kişi ve firmaların itirazlarını 02.11.1994 günlü kararıyla yine reddetti. Ardından İstanbul 1. No'lu İdare Mahkemesi 12.01.1995 tarihli kararıyla da planları iptal etti.

D) RAPORUN VE KARARIN İÇERİĞİ

Gerek bilirkişi raporunda, gerekse yargı kararında, 15.07.1988'de İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanınca ve yaklaşık 6 yıldır, "ruhsatlı ve iznili imar talanına" dayanak oluşturulan 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planının, Bo-

ğaziçi Geri Görünüm ve Etkilenme Bölgelerinde oldukça yoğun ve ilgili hukuk kurallarına aykırı, spekülasyon yapılaşmaya olanak sağladığı ayrıntılarıyla sergileniyor.

Bu planların yarattığı kent ve çevre tahribatı ile, imar olanakları verilen arsa ve arazi spekülasyonu, özette şöyleydi: (Beşiktaş- Sarıyer- Beykoz ve Üsküdar ilçe sınırları içerisindeki tüm geri görünüm ve etkilene bölgeleri içerisinde)

1- "Açık alan" iken, diğer kullanımlara dönüştürülen alanların toplamı: 44.95 hektar (449.500 m²)

2- Açık alan iken, konut amaçlı kullanım bölgelerine dönüştürülen alanların toplamı: 935.65 hektar (9.365.500 m²). Bu şekilde yaratılan ilave inşaat alanı toplamı: 4.373.600 m² (Ortalama 100m²lik 43.736 adet yeni konut ya da daire)

3- Konut alanıyken, diğer kullanımlara dönüştürülen alan toplamı: 39.00 hektar (390.000 m²)

4- Konut alanıyken "daha yüksek yoğunlukta" konut alanına çevrilen alanların toplamı 236.50 hektar (2.365.000 m²) ortalama 100 m²lik 8046 adet ilave konut ya da daire)

5- "Yoğunluğu artırılan iş merkezi" alanların toplamı: 15.45 hektar (154.500 m²)

Bu doküme göre, yaklaşık 7 yıldır yürürlükte tutulan 1/5000 ölçekli Nazım Plan ve bu plana dayanarak üretilen 1/5000 mevzii revizyon planlarıyla onlara ait 1/1000 ölçekli uygulamaya dönük alt planlarla, toplam 1271.55 hektarlık (12.715.500 m²lik)

Boğaziçi alanında yapılaşma koşulları ciddi ölçülerde arttırılmış ve ayrıca bölgenin kültür ve doğa zenginliğini tahrip eden kullanım değişiklikleri ve ilave imar hakları sağlanmıştır.

Yine, mahkeme kararına dayanak oluşturulan bilirkişi raporuna göre, bu şekilde tüm gerigörünüm ve etkilene bölgelerinde yaratılan "ilave inşaat alanı", 5.513.500 m² bulmaktadır.

Bu rakam, ortalama 100 m²lik 55.135 adet konut ya da daireye tekabül etmekte; her bir 100 m²lik dairenin, tüm bölge ortalamasında bugünkü raic bedelinin en az 4 milyar olduğu dikkate alınrsa, söz konusu imar planlarıyla yaratılan toplam spekülasyon kazancında:

55.000 x 4 milyar = 220.000.000.000.000 TL (İkiyüz yirmi trilyon lira) Düzeyinde olduğu ortaya çıkmaktadır.

SONUÇ:

İstanbul Büyükşehir Belediyesi eski Belediye Başkanı Bedrettin Dalan'ın talimatlarıyla hazırlanan ve yine bizzat Dalan tarafından 15.07.1988 tarihinde onaylanarak yürürlüğe sokulan 1/5000 ölçekli Boğaziçi Geri Görünüm ve Etkilenme Bölgeleri Nazım İmar Planı revizyonu, hem bütün Boğaziçi bölgesinde yarattığı açık yağma ve tahribatlarla, hem de yine bu bölgelerde ortaya çıkarıldığı 200 trilyon aşkın haksız kazanç ve spekülasyon nedeniyle, 1988 yılında Mimarlar Odası tarafından "Cehennem planları" olarak ilan edilmiştir.

Yaklaşık 6 yıl süren dava sonucunda, Oda'mızın savlarının doğruluğu kanıtlanmış oldu. Ne var ki, 6 yıllık uygulama süreci içerisinde de "artık geri kazanılması olanaksız bir yıkım ve tahribat uygulaması", tüm bu bölgelerde, üstelik "ruhsatlı" olarak devam etti.

Dileğimiz, idari yargının bu son kararından sonra ve bilirkişi raporu da dikkate alınarak, tüm bölgede süregelen imar uygulamalarının hemen durdurulması; ve imar planlama anlayışından 1988'lerin "talan kararları" arındırılarak; Boğaziçi'nin yeniden korunmasını sağlayacak yeni bir planlama sürecinin başlatılmasıdır. ■

Doğal Gazda önce "Güvence"

PN 1 Doğal Gaz
Servis Vanaları
PN 4, PN 25/40, PN 40
Doğal Gaz Vanaları
Ölçüler: 1/4"-10"
(6-250mm)
Bağlantılar: Dişli,
Kaynaklı, Flanşlı

**KLINGER
YAKACIK®**

YAKACIK VALF SANAYİ VE TİCARET A.Ş. SANİ ÇİD. STRATIMPAK 10. 3. 81000 KIZILIRMAZ/İSTANBUL TEL: (0212) 419 81 01 (15 HAT) FAX: (0212) 419 81 01 ANKARA (SİĞIRCI) ÇİD. NO: 3233 SİĞIRCI ANKARA TEL: (0312) 230 22 75-230 46 36 FAX: (0312) 231 04 22 (2 HAT) GAZLER ÇİD. YÖNÜNDEN 2. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 3. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 4. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 5. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 6. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 7. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 8. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 9. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 10. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 11. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 12. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 13. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 14. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 15. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 16. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 17. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 18. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 19. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 20. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 21. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 22. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 23. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 24. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 25. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 26. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 27. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 28. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 29. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 30. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 31. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 32. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 33. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 34. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 35. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 36. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 37. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 38. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 39. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 40. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 41. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 42. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 43. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 44. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 45. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 46. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 47. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 48. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 49. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 50. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 51. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 52. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 53. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 54. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 55. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 56. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 57. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 58. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 59. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 60. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 61. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 62. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 63. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 64. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 65. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 66. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 67. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 68. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 69. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 70. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 71. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 72. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 73. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 74. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 75. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 76. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 77. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 78. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 79. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 80. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 81. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 82. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 83. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 84. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 85. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 86. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 87. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 88. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 89. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 90. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 91. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 92. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 93. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 94. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 95. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 96. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 97. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 98. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 99. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 100. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 101. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 102. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 103. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 104. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 105. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 106. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 107. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 108. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 109. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 110. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 111. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 112. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 113. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 114. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 115. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 116. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 117. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 118. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 119. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 120. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 121. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 122. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 123. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 124. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 125. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 126. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 127. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 128. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 129. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 130. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 131. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 132. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 133. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 134. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 135. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 136. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 137. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 138. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 139. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 140. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 141. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 142. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 143. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 144. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 145. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 146. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 147. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 148. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 149. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 150. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 151. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 152. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 153. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 154. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 155. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 156. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 157. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 158. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 159. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 160. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 161. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 162. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 163. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 164. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 165. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 166. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 167. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 168. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 169. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 170. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 171. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 172. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 173. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 174. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 175. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 176. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 177. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 178. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 179. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 180. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 181. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 182. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 183. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 184. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 185. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 186. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 187. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 188. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 189. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 190. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 191. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 192. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 193. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 194. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 195. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 196. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 197. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 198. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 199. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 200. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 201. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 202. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 203. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 204. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 205. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 206. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 207. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 208. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 209. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 210. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 211. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 212. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 213. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 214. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 215. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 216. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 217. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 218. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 219. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 220. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 221. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 222. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 223. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 224. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 225. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 226. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 227. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 228. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 229. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 230. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 231. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 232. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 233. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 234. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 235. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 236. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 237. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 238. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 239. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 240. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 241. YÖNÜNDEN 1. MÜHÜR NO: 478 MÜHÜR 242. YÖNÜNDEN